Lietuvos nacionalinė M.Mažvydo biblioteka 1

Laisvojo Lietuvis

PASKIRAS NUMERIS 10 PENU

Lithuanian Weekly

Lietuviu savaitraštis

Nr. 37 (162) Londonas, 1950 m. rugsėjo 15 d. IV METAI

NAUJAS AMERIKOS KRAŠTO APS. MINISTERIS

Amerikos krašto apsaugos min. L. Johnson'as atsistatydino. Šis jo žygis nėra nelauktas, nes jau kuris laikas, kaip buvo kai kurių senatorių kaltinamas per mažu rūpinimosi Amerikos gynybos reikalais. Kilus Korėjos karui, paaiškėjo didelė stoka ne tik žmonių, bet ir karinių reikmenų.

Prez. Truman'as krašto apsaugos ministeriu pakvietė gen. Marshall'į, karo metu buvusį Amerikos kariuomenės štabo viršininką, vėliau užsienio reikalų ministerį, o pastaruoju laiku — Amerikos Raud. Kryžiaus pirmininką. Gen. Marshall'is, 69 m. amžiaus, yra labai populiarus žmogus. Užs. reik. ministeriu būdamas, jis iškėlė reikalą, kad Amerika suteiktų Europai pagalbą. Ši pagalba, kaip žinoma, yra teikiama ir vadinama jo vardu.

MIRE GEN. SMUTS'AS

Rugsėjo 11 d. staiga mirė vienas įžymiausių Pietų Afrikos valstybių sąjungos valstybės vyrų gen. Smuts'as, sulaukęs 80 metų amžiaus. Pietų Afrikos kraštui jo veikla buvo didžiai reikšminga. Būrų respublikoje jis buvo teisiniu valdžios patarėju, dalyvavo būrų kare, kovodamas prieš anglus. Ten jis gavo ir generolo laipsnį. Pirmajame pasauliniame kare aktingai dalyvavo, vadovaudamas kariuomenei, kovojusiai su vokiečiais. Vėliau jis 14 metų buvo ministeriu pirmininku, o paskutiniuoju metu, rinkimus laimėjus Dr. Malan'o vadovaujamiems nacionalistams, opozicijos vadu.

Gen. Smuts'as buvo Pietų Afrikoje labai populiarus asmuo, dėl to žinia apie jo mirtį visam krašte sutikta dideliu liūdesiu.

JEGA UŽTIKRINS TAIKĄ

Amerikos užs. reik. min. Acheson'as, per televiziją suteikė įdomų paaiškinimą aktualiais pasaulinės politikos klausimais. Jis pareiškė, kad karas nėra neišvengiamas. Jei atliksime dalykus, kuriuos turime atlikti, tai tuomet turėsime geriausias taikos galimybes. Svarbiausias dalykas atkurti laisvojo pasaulio pajėgą. Tai įgalins išlyginti skirtumą tarp Rytų ir Vakarų. Kariniu atžvilgiu negali būti viena pusė labai stipri. o kita — labai silpna.

Prielaida, anot Acheson'o, kad karas yra neišvengiamas, visais atžvilgiais klaidinga. Jo nuomone, vak. Europoje reikalinga sukurti atatinkamas pajėgas, kurios galėtų agresiją atremti. Dėl to Amerika ir jos sąjungininkai turi dėti visas pastangas ginkluotas pajėgas sukurti.

LIETUVOS BYLAI REIKIA DOKUMENTU

Amerikos Lietuvių Tarybos Informacijos Centras kreipiasi į lietuvius tremtinius ir prašo atsiųsti notarizuotas (po priesaika) pareiškimus (keturiose egz.) apie asmeniškai patirtus arba matytus bei žinomus komunistų persekiojimus, kančias, trėmimus, žudymus. Pareiškimai gali būti surašyti įvairiomis kalbomis, bet būtinai notaro patvirtinti. Esant reikalui, tokius pareiškimus S-gos Centras pagelbės išversti į angkų k. Ši medžiaga reikalinga Lietuvos bylos dokumentacijai. Raštus siųsti: Lithuanian Information Center, 233 Broadway (Room 3012), New York 17, N.Y., U.S.A.

KASYKLOS GRIUTIS

Pereitą penktadienį pietinėj Skotijoj, netoli N. Cumnocko, vienoj kasykloj įgriuvo tunelis. Griūtis uždarė kasykloje dirbusius 128 angliakasius. Skubiai suroganizuota pagalba po 50 valandų įtempto darbo išgelbėjo 115 angiakasių. Nerasta 13.

Begelbstint dujom apsinuodijo du gelbstimosios brigados nariai. Vienas vietoje mirė, kitas — ligoninėje.

Gelbėjimo darbai buvo gerai organizuoti. Nesigailėta nei pastangų nei priemonių užgriuvusius angliakasius išgelbėti. Tačiau nesurastuosius 13 angliakasių maža vilties išgelbėti.

DIDELĖ NUODŲ KONTRABANDA

Egipto policija sulaikė Sueco kanalo srity kontrabandininkus su 150 svarų hašiso ir opiumo. Kontrabanda verta daug tūkstančių svarų.

SAVAITĖS IVYKIAI

KORĖJOS KARAS

Pereitą savaitę šiaurės korėjiečių pradėtas didelis JTO kariuomenės puolimas atremtas su dideliais puolėjams nuostoliais. Į nelaisvę paimta per 500 šiaurės korėjiečių, o vienas jų dalinys, apie 3000 žmonių, rytiniame Korėjos pakrašty, toli į JTO kariuomenės ginamą plotą prasiveržęs, apsuptas.

JTO kariuomenei ne tik pavyko puolimą atlaikyti, bet kai kuriuose fronto ruožuose laimėti svarbias vietoves. Gynybą lengvino intensyvi JTO aviacijos veikla. Aviacija be atvangos bombardavo šiauriečius. Šiauriečių nuostoliai nukautais labai dideli. Nukautas net jų štabo viršininkas Kang Kun'as.

Kalbos apie tai, kad šiaurės korėjiečių pusėje esą komunistinės Kinijos kareivių, JTO kariuomenės štabo pareigūno buvo paneigtos. Jis pareiškė, kad neturima jokių faktų, kad Korėjos fronte būtų kinų kareivių.

Olandija pažadėjo į Korėją, JTO kariuomenės vado žinion, pasiųsti 1000 kareivių dalinį. Šis dalinys netrukus išvyksiąs į Korėją.

TRIJŲ DIDŽIŲJŲ KONFERENCIJA

Rugsėjo 12 d. Naujorke prasidėjo trijų didž. valstybių: Amerikos, D. Britanijos ir Prancūzijos užsienio reikalų ministerių konferencija. Ji truko tris dienas. Kaip spėjama, trys didieji svarstė:

1) Vakarų apsaugos klausimus, Manoma, kad ministeriai sutarė vakarų valstybių apsaugą padidinti iki 1951 metų galo ligi 36 divizijų, o iki 1953 m. — iki 50 divizijų. Galimas dalykas, kad buvo nusistatyta ir dėl sudarymo šios kariuomenės vyriausios vadovybės.

2) Vokietija. Manoma, buvo peržiūrėtas Vokietijos okupacijos statutas ta prasme, kad vokiečiams būtų suteikta daugiau teisių ir leista jiems padidinti plieno gamybą. Vokiečių pramonė, atrodo, sutarta panaudoti vakarų gamybos stiprinimo reikalams. Vokiečių kariuomenės klausimas, kaip spėjama, nesvarstytas. Galimas dalykas, kad sutarta leisti laikyti ginkluotą federalinę policiją.

3) JTO. Ministeriai turėjo nusistatyti dėl laikysenos sovietinės agresijos ir Rusijos atstovo veto naudojimo Saugumo Taryboje, kuri sukliudo tokius sprendimus, kaip Korėjos karo atveju.

4) Aptarta laikysena komunistinės Kinijos atžvilgiu.

5) Buvęs svarstytas ir Korėjos karo atvėjis, ta prasme, kaip turės JTO kariuomenė pasielgti, išvariusi komunistines pajėgas iki 38 lygiagretės.

Pasibaigus trijų didžiųjų konferencijai, tuojau prasidėjo Atlanto paktą pasirašiusių valstybių užsienio reikalų ministerių konferencija.

BRITAI DIDINA GINKLUOTAS PAJĖGAS

Rugsėjo 12 d. susirinko D. Britanijos parlamento nepaprastoji sesija. Ji truko 3 dienas ir svarstė valdžios pasiūlytą gynybos planą.

Per ateinančius trejus metus D. Britanijos karinėms pajėgoms numatoma išleisti 3 milijardus 600 milijonus svarų. Laipsniškai bus didinamas karo pramonės darbininkų skaičius, iki ketvirties milijono žmonių.

Reguliari kariuomenė numatoma padidinti iki 10 divizijų ir teritorinė kariuomenė — iki 12 divizijų, kurios gali būti sumobilizuotos reikalui ištikus.

Kalbėdamas apie reikalą Britų karinės pajėgas padidinti, p. Attlee nurodė, kad tai, kas atsitiko Korėjoje, gali atsitikti tokia bei kitokia forma ir kur kitur. Tačiau tai dar nereiškia, kad pasaulinis karas būtų neišvengiamas, arba kad jis tiesioginiai grėstų. Turime imtis visų galimų priemonių, kad jo išvengtume.

Konservatorių vadas, p. Churchill'is, kalbėdamas dėl pasiūlytojo plano, kai kurias jo dalis kritikavo, bet, atsižvelgdamas tautinės vienybės reikalo, pareiškė, kad partija parems vyriausybės siūlymą.

Ir liberalų partijos vadas p. C. Davies tokią paramą pažadėjo. Dėl to vyriausybės pasiūlymas buvo priimtas.

AMERIKA PADIDINS SAVO KARIUOMENĘ EUROPOJE

Pereitą šeštadienį Amerikos prez. Truman'as per radiją pasakė tautai kalbą. Jis pažymėjo kad, pasitaręs su karinių štabų viršininkais, pritarė jų siūlymui padidinti Amerikos karines pajėgas Europoje.

Kalbėdamas apie krašto apsaugos pajėgų didinimo reikalą, prezidentas nurodė, kad išlaidos tiems reikalams nuo 15 milijardų dolerių metams teks iki 1951 m. birželio mėn. padidinti iki 30 milijardų. Galimas dalykas, kad ateinančiais metais reiks dar daugiau tiems reikalams skirti. Amerika turi ruoštis ilgą metų eilę laikyti dideles karines pajėgas, dėl to visi turi atsisakyti kai kurių dalykų, kurių gali tikėtis normaliais laikais. Amerikos pramonei reikia sudaryti sąlygas, kad ji gamintų patrankas, lėktuvus ir tankus, būtinus pasauliui apsaugoti nuo komunistinio užvaldymo.

Prezidentas kvietė dėti pastangas gamybai padidinti ir dirbti daugiau valandų. Jis nurodė kad ryšium su augančiomis gynybos reikalams išlaidomis, teks padidinti mokesčius.

Amerikos prezidento pareiškimas padidinti Amerikos ginkluotas pajėgas Europoje, šioje žemės dalyje, padarė didžiausią įspudi, sustiprino saugumo jausmą ir susilaukė ilgų komentarų. Kiek bus Amerikos karinės pajėgos Europoje padidintos, nežinia, bet kalbama, kad 6 divizijom.

Amerikos karinių pajėgų Europoje padidinimas, be abejonės, turės atatikti atatinkamą jos sąjungininkų tokių pat pajėgų padidinimą.

Manoma, kad naujos Amerikos kariuomenės 6 divizijos Vokietijoje patrigubintų ten esamas Amerikos įgulas. Tiek D. Britanija, tiek ir Prancūzija savo kariuomenę Vokietijoje, turėsiančios padidinti.

Dėl Amerikos kariuomenės atvykimo laiko kiek aiškiau išsitarė Amerikos gen. Clark'as Frankfurte, atvykęs į Vokietijoje ruošiamus kariuomenės manevrus. Jis pareiškė, kad didelio vilkinimo tuo atžvilgiu negalės būti ir prez. Truman'o kalboj paminėta kariuomenė galės į Europą atvykti iki sekančių metų pavasario.

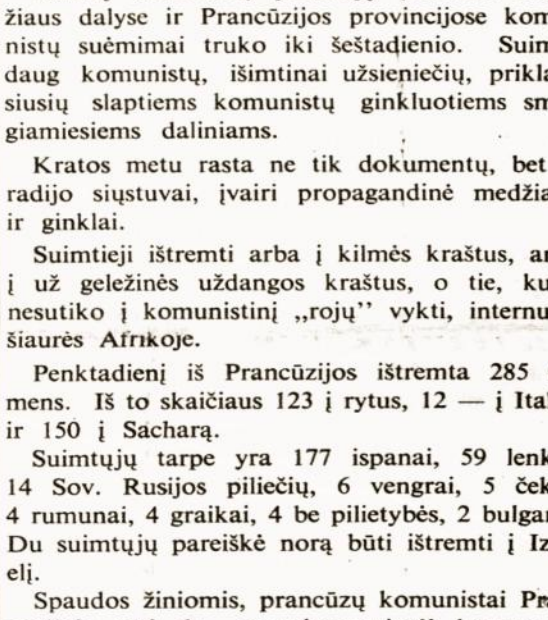

J. Pholien'as, naujasis Belgijos ministeris pirmininkas.

BELGIJA NEAPSIRAMINO

(MŪSŲ KORESPONDENTO)

Kai kalbuosi su belgų angliakasiais komunistais, kurie susivokia politikoje ir su kuriais ketvirti metai tenka drauge požemiuose dirbti, jie tvirtina, kad sovietų okupacijos metu, arba jeigu ten jie kaip kitaip paimtų krašto valdžią, tai jie vestu nepriklausomą politiką, o su Maskva tarptautinėje politikoje būtų bendraujama kaip su lygiu partneriu. Kad būtų partijos viršūnės titizmu apkaltintos, neteko girdėti, bet prieš ketvertą mėnesių jų vadas Julien Lahaut'as buvo iškviestas į Maskvą. Sako, jis ten aptaręs kaip Belgijos penktoji kolona turėtų laikytis karo atveju su Sovietais ir kokius sabotažo veiksmus ji turėtų atlikti. Pasakoja, kad jis iš „tėvelio'' gavęs ir pipirų, kodėl ne visos Maskvos instrukcijos tiksliai pildomos ir darbininkų masėse prarandamas pasitikėjimas. Po šio vizito įmonėse, kasyklose ir fabrikuose vis dažniau pasitaiko įvairių gedimų ir, atrodo, kad komunistai daro bandymus, kokiu būdu, reikalui esant, vykdytų sabotažus ir sumažintų Belgijos pramonės gamybą.

Generalinė repeticija buvo karaliaus Leopoldo III grįžimo proga. Tada visoje Valonijoje nebedirbo ne tik fabrikai ir kasyklose, bet neveikė geležinkeliai, autobusai, tramvajai, prekyba, paštas, net ir policija. Neretai demonstracijoms vadovaudavo burmistrai. Viename Liežo priemiesty, miniai nuginklavus tvarką daryti atvy-

(*Tęsinys* 6 *puslapy*)

Admirolas R. B. Carney's, naujasis Amerikos jūrų laivyno ryt. Atlanto srity ir Vidužemio jūroje vadas.

PRANCUZIJA VALOSI NUO 5 KOLONOS

Pereitą trečiadienį prasidėję įvairiose Paryžiaus dalyse ir Prancūzijos provincijose komunistų suėmimai truko iki šeštadienio. Suimta daug komunistų, išimtinai užsieniečių, priklausiusių slaptiems komunistų ginkluotiems smogiamiesiems daliniams.

Kratos metu rasta ne tik dokumentų, bet ir radijo siųstuvai, įvairi propagandinė medžiaga ir ginklai.

Suimtieji ištremti arba į kilmės kraštus, arba į už geležinės uždangos kraštus, o tie, kurie nesutiko į komunistinį „rojų'' vykti, internuoti šiaurės Afrikoje.

Penktadienį iš Prancūzijos ištremta 285 asmens. Iš to skaičiaus 123 į rytus, 12 — į Italiją ir 150 į Sacharą.

Suimtųjų tarpe yra 177 ispanai, 59 lenkai, 14 Sov. Rusijos piliečių, 6 vengrai, 5 čekai, 4 rumunai, 4 graikai, 4 be pilietybės, 2 bulgarai. Du suimtųjų pareiškė norą būti ištremti į Izraelį.

Spaudos žiniomis, prancūzų komunistai Prancūzijoje turi du „smogiamuosius'' korpus — apie 100.000 žmonių; vieną jų iš prancūzų, kitą — iš užsieniečių. Abu priklauso sovietiniam gen. Kupak'ui, kominformo 5 sekcijos vadui.

Dėl šių suėmimų komunistai kvietė protestuoti: ruošti demonstracijas ir skelbti protesto streikus. Tačiau šis „užplanavimas'' buvo silpnai atliktas. Tik vienur kitur pasirodė maži demonstrantų būreliai ir poroj nedidelių kasyklų paskelbtas streikas.

AGRESIJOS GALIMYBE

Prancūzų vyriausybė nutarė pailginti karinės tarnybos laiką 3 mėnesiais. Ta proga krašto aps. min. Moch'as pareiškė, kad esamose sąlygose negalima mažinti prancūzų karines pajėgas nei Vokietijoje, nei Prancūzijoje, nei šiaurės Afrikoje. Turint prieš akis Korėjoje sukeltą karą ir būsimus ryt. Vokietijoje vad. „rinkimus'' negalima, esą, paneigti tolimesnės agresijos galimybę Europoj ar Azijoje.

VERGU KUSIJOJ DAR PADIDES

Sovietų propaganda pradėjo girti naują planą iškasti 1.100 kilom. ilgio perkasą ir nuvesti Amu Darjos upės vandenis į viduriniosios Azijos dykynę. Darbai turėsią prasidėti kitais metais ir trukti 4 metus. Kas šitą perkasą kas, propaganda nutyli, bet tai savaime suprantama, kas gi kitas, kaip enkavėdė sugaudyti žmonės. Vadinasi, užplanuotas naujas milijonui vergų pragaras.

SUKILO PERSIJOS KURDAI

Persijai priklausančiam Kurdistane sukilo kurdai. Tvarkai daryti pasiųsta kariuomenė ir aviacija. Sukilimas kilo dėl to, kad Persų vyriausybė norėjo kurdus nuginkluoti. Sukilę kurdai priklauso Džavanrudi giminei. Jie gyvena Irako pasieny; jų esama apie 20.000.

Aleksandrijoje, Egipte, penki vaikai rado gatvėje apvalią rankinę granatą. Manydami, kad tai futbolas, pradėjo spardyti. Granata sprogo ir sunkiai sužeidė vaikus.

VISI TURIME RENGTIS BESIARTINANČIAM VYKSMUI

Rašytojo F. Neveravičiaus paskaitos, skaitytos Londono lietuviams per Tautos šventės minėjimą, santrauka.

Kiekvieneriais metais keliais atvejais renkamės, valstybinės šventės ar kitas reikšmingas progas minėti.

Rinkomės Nepriklausomo gyvenimo metais, fanfaroms skambant, būgnus mušant, veliavoms plevenant, gretoms žygiuojant. Kalbas kalbėjome, žadėjome, praeities didybę minėjome, ją taikėm prie siaurosios dabarties.

Nusigyvenom kalbose, patriotiniais šūkiais nudilinom esmės smailumą, savo nepajudinamumu įsitikinę, ateičiai akli, ėmėm nevertinti to viso.

Savo tautines šventes buvome nusmukdę ligi trafareto, žinojom iš anksto, kas, ką pasakys, kada ir kam bus sušukta valio.

Suūžė viesulas. Pasaulis ėmė griūti. Griuvimo sukūriuose atsidūrę supratom, kas glūdėjo po trafaretinėm kalbom, supratom ir įvertinom praamžiną to viso esmę — tautos laisvę.

Ak, kokie brangūs būdavo tada momentai, kai paslapčiom, tik artimų būry, minėjom savas šventes. Kokie reikšmingi rodės kūone pašnibždom tartieji žodžiai, kaip įsijausdavom į vieną skambesį — Tu, Lietuva. Ir kaip, dairydamiesi į uždarus langus, duris, tylom giedodavome savo Himną ar Maldą už Tėvynę. Tada jau nebebuvo trafareto. Ir žodis ir giesmė išplaukdavo iš kruvinai kraujuojančios širdies ir ją gaivindavo vilties šešėliais. Ir išsinešdavom tuos žodžius ir tą skambesį ir puoselėjom juos širdies gelmėse, lyg relikviją švenčiausią, ir nešėmės pro nykų ir atšiaurų pavergėjų keltą triukšmą.

Šiandieną, likimo trenkti, po įvairias šalis išblaškyti, neturim nieko.

Nieko? Netiesa! Netekom daugelio. Kas brolių, seserų, tėvų, vaikų, — visi netekome tautos ir savo žemės. Mes sergame savosios žemės syvų stoka, piktybine tremties anemija. Tačiau mes turime savyje tai, kas gali mus, kas turi mus išgydyti, kas mus vėl suriš su savąja tauta, kas vėl įgalins mūsų kojas užminti gimtą žemę, kad neatplėšiamai į ją vėl įaugtume ir jos palaima nusilpusį savo tvinksnį atgaivintum.

Tas mūsų turtas, mūsų ginklas — tai tikėjimas.

Tikėjimas Praamžinojo Visagalio teisingumu, tikėjimas nemirštamuoju Tautos Genijum.

Kol šito turto, šito ginklo dar savyje nenužudėm, kol kasdienybės menkume nepaskandinom — šviesiai ir viltingai galime žiūrėti į ateitį.

Mes. Kas mes? Ar tik būrys tremtinių po svečias šalis pabirusių? Ne. Mes — visa lietuvių tauta. Namuose — pasaulio vyksme nematytos ir negirdėtos priespaudos replėse tauta ir jos, po visus žemės rutulio užkampius išbarstytoji dalelė — tremtis.

Nė vienas mūsų nėra šiuo metu buvęs namuose, tad nė vienas, negali tarti tikro žodžio, kuriais jausmais tauta gyvena.

Tačiau akylas stebėtojas ir pro geležies užuolaidą gali išjausti lietuviškos širdies tvinksėjimą. Ji vis tebeplaka tikėjimu ir viltimi.

Tad tenegąsdina mūsų ir tikrosios ir pramanytos žinios apie tautos naikinimą. Tenenužudo mūsų tikėjimo pasibaisėtini skaitmens. Žiūrėkime į juos be isterikos ir kritiškai.

Kad ir moderniausiomis priemonėmis mūsų amžiaus barbarui nėra taip lengva tautą sunaikinti.

Vergijos amžiais lietuviai iš kartos į kartą perdavinėjo skaisčią ir gryną lietuvybę. Nykiosios Rusijos platybės ir Sibiro taigos takai nusėti mūs tėvų, senelių kaulais. Iš ten, iš tų kančios kelių ėjo širdies šauksmas, gaivino sielas lietuvybe. Neišnaikins tad ir raudonasis caras jautrių ir plakančių širdžių. Kol plaks pasaulyje tikėjimo kupinos lietuviškos širdys — tol tauta bus gyva.

Romantika, gal, mistika. Taip. Tačiau krauju apšlakstyta romantika. Ir kaip namai ant žemės statomi tik iš svajotų rūmų debesyse, kaip žodis virsta kūnu, taip ir krauju aplaistyta romantika pagimdo laisvę.

Kaip mes atrodytume šiandien ir ar iš viso būtume čia susirinkę, jeigu ne knygnešių romantika, jei ne pirmųjų Nepriklausomybės kovų savanorių romantika, jei ne romantiškoji sukilimų, Žalgirių, Kirchholmų praeitis?

Mes — tremtis turime ir dar šį tą — apie ką nė svajoti negali mūsų tauta. Mes galime atvirai, viešai reikšti savo jausmus, viltis, tikėjimą. Mes galime rinktis, savo šventes minėti. Mes renkamės, jas minim.

Tačiau į tų minėjimų dvasią ima vėl skverbtis lyg nuobodulio, lyg ir trafareto vėžys. Dažnas, eidamas į minėjimą, iš anksto žino, iš anksto pasisako: vis tas pats, vis tie patys daugiau ar mažiau patetiški žodžiai.

Teisingai — patetiški žodžiai, deklamacijos apie patriotizmą, vienybę, viltingi žodžiai apie atgausimą laisvę. Jautriam, nekritiškam žmogui patetika išspaudžia ašarą akyje, skeptiko neįtikina, kietaodžiui jokio įspudžio nepadaro.

Teisingai. Kitaip ir būti negali, nes mūsų širdžių tuštumos neužpildys jokie kad ir geriausi žodžiai. Nebent kas pasakytų: kada ir kaip. Bet tokio žmogaus nerastume pasauly.

Tačiau tebegriūvančio pasaulio, kuriam mes maža bejaučiame pasigailėjimo, nes jame nėra Laisvosios Lietuvos, to pasaulio būklė įsakmiai mums rodo, jog artinas ne žodžių, o darbų valanda.

Kada ji išmuš? Kas žino. Gal šiandien prieš vidurnaktį, gal ryt dienovidžių, o gal vėliau.

Tai valandai mes turime dabar jau rengtis.

Visi išvien ir kiekvienas skyrium. Nemaža mūsų tarpe yra žmonių, kuriuos tam tikros sąlygos įpareigojo nuolatos būdėti, nuolatos dirbti. Ar visi jie to įpareigojimo klauso?

Vieni jų dirba, dirba neatsižvelgdami į nieką. Kiti vėl tariasi dirbą, gal ir įsitikinę, kad dirba, bet iš tikrųjų — terlinėjasi savam darželyje. Kiti, vėl, himalajiškų ambicijų vedini, tenori vadovauti. Tretieji, sulindę į savo siaurą kiautą, įpareigojimo nejaučia, vėl ketvirtieji per atsargūs ką pradėti — kad tik klaidos nepadarius — užmiršta, jog dažnai didžiausia klaida ir nusikaltimas — yra neveiklumas.

O darbo mūsuose nestinga. Nestinga nė vienam, kas jis bebūtų ir kokiose sąlygose begyventų.

Bet jeigu sugebėsime įžvelgti į gilumą, jei ausylai klausysim žodžio, dažnai pajusime, jog žodis virsta kūnu. Ir jeigu mes, nors akimirkai, tą jausmą ir įsitikinimą patirsime, neliksime su tuštuma širdyje.

„Tu buvai išdidi ir galinga,
Kunigaikščių plati Lietuva.
Ir drebėjo totoriai, Maskva,
Ir kiti mūsų priešai gausingi".

Taip Jonas Aistis nudainavo giliausią mūsų tautos turinį — laisvę ir valstybinę jos mintį.

Negali būti tautos laisvės be valstybinės minties, valstybinė mintis negali virsti kūnu be tos laisvės.

Bet laisvės niekas, kaip kepto karvelio, ant padėklo nepaduoda.

Ją reikia iškovoti, ją reikia pasiekti per aukas, kančias ir prakaitą.

Tad štai kodėl kova, tos aukos, laisvei atnašautos, pažymi mūs istorijos kelius.

Rugsėjo 8-tąją dieną, laisvi, nepriklausomi būdami, mes ir pasirinkome, kaip savo šventę praeities galybei, didybei ir tai platybei prisiminti. Kodėl tą dieną, būtent?

Atsakymas toks paprastas ir aiškus. Anų laikų Lietuvos Valstybė buvo pasiekusi savo galybės viršūnių.

Vytautinė Lietuva — įkūnytos lietuviškos valstybinės minties apoteozė.

Totorių orda lenkės jai, Maskvos valdovai duoklę mokėjo jai, išdidūs Lenkijos ponai savo vargus ir rūpesčius prie Vytautinio dėjo sosto ir jo nurodymų maldavo.

Iš vakarų graseš, plėšrias akis ir nagus į aušros šalį smeigęs, geležimis kaustytas germanų ordinas griuvo neatkeliamai, Vytauto buožės smogtas.

„Tai andai tu Europą nuo mongolų
apgynei nuoga krūtine" — sako Aistis.

Štai Lietuvos ir lietuvių įnašas į Europos istoriją. Įnašas, kuriuo mes, savo protėvių palikuonys, galim didžiuotis. Ne tik didžiuotis, bet ir garbingos vietos kitų tautų tarpe sau reikalauti.

„Tu vis buvai ant vieškelio,
ant kelio didžio..."

sako minėtas Aistis.

Geopolitinė mūsų tėvynės padėtis buvo apsprendusi, kad ji ant vieškelio vis buvo. Kiekviena lietuviškosios žemės pėda krauju aplaistyta, kiekviena priešo buvo užminta.

Kai po trečiojo, žiauriausiai numalšinto sukilimo, mūsų šalį užgulė nakčių nakčiausioji tautos gyventa naktis, kai Maironio žodžiais tariant: „po Lietuvą žiema, nei žodžio nei rašto, neleidžia erelis, suspaudęs sparnais", — it Feniksas iš pelenų, iš rūkstančių griuvėsių iškyla slaptasis lietuviškas raštas. Gimsta nauji šviesos žiburiai — „Aušra" ir „Varpas" ir kiti. Ateina knygešių gadynė, pasaulio keistenybė — romantiškoji kontrabandininkų epopėja. Ir štai to viso nuostabioji išdava — tautinis atgimimas. Atgimimas, iškilęs iš tautos gelmių, iš vieno tik jos luomo, iš žemdirbio, ramaus iš pažiūros ir lėto būdo.

Per šimtmečius lietuviškosios liaudies konservuota ir akumuliuota sava kultūra randa kelią paraiškai ir ne tik pasireiškia savitai, bet veda sunkią, įtempta kovą su ją užgulusiomis svetimomis kultūromis.

Kaip visa tai buvo sunku, kaip tekdavo improvizuoti, neturint nei tinkamų žmonių, nei patyrimo, težino tie, kurie anais laikais dirbo.

Jauna atgimusi valstybė, iš nieko kurdamąsi, kultūrinėj, o ypač ūkinėj srity sugebėjo parodyti tokią pažangą, jog kreipė į save rimtą kitų tautų dėmesį.

Prisimindami Nepriklausomo gyvenimo metus, negalime praeiti pro šalį, nepalietę vieno skaudžiausių mums to laikotarpio momentų.

Pačioj valstybinio gyvenimo pradžioj mes buvom skaudžiai sužeisti: iš mūsų buvo išplėštas valstybinės minties ir jos įsikūnijimo lizdas.

Netekę natūralios, istorinės ir dvasinės sostinės — netekę Vilniaus, mes buvom luoši, mes troškom, dusom Kauno siaurume.

Gyvename tikėjimu ir viltimi.

Mes tikime, mes žinome, kad Lietuva vėl bus laisva, kad piktojo galybė galą gaus. Tame tikėjime, toje viltyje turi būti aiški vieta ir nenumaldomas mūsų nusistatymas, jog nesileisime vėl apluošinami, jog Vilniaus niekas jau iš mūsųlu nebeišplėš. Tai turime ne tik savybėje laikyti, bet ir pasauliui skelbti.

Greta tikėjimo, greta vilties — turime ir realioje plotmėje rengtis.

Turime rengtis besiartinamčiam vyksmui visi — ir tauta namuose ir tremtis pasaulyje.

Turime rengtis visais tautinio reikalo aspektais, turime numatyti ir išjausti kiekvieną kliūtį ir pavojų. Neleistina matoma žalą nutylėti, ausis užkimšus apsimesti negirdint. Už tai mes ateities kartų būtume pasmerkti.

Būdinga, štai, kad regimai artėjant katastrofai, kuri, nors purto mus pasibaisėjimu, viena tegali išvadavimą atnešti, čia tremtyje, mūsų pietų kaimynų žymūs vyrai ir spauda vis dažniau, aiškiau ir karščiau garsina pasauliui, jog mūsų tautos širdis, mūsų — Vilnius, esąs ir turėsiąs būti integralinė būsimosios Lenkijos valstybės dalis.

Kaip šaltai bežiūrėtume į tuos, gal šiandien realaus pagrindo neturinčius pareiškimus, kaip beramintume save, jog pasaulis po katastrofos negrįš į senąsias vėžes, kur jėga reiškia viską — teisė nieko, negalime ramiai ir abejingai klausytis anų pareiškimų ir jiems nepriešpastyti savo nepajudinamos tezės: — Negali būti laisvos Lietuvos be Vilniaus!

Šiandieną, besiartinant pasibaisėtinam ir draugė viltingam vyksmui, kurio išdava tegali būti šėtono parbloškimas arba juodoji jo karalystė žemėje, mes, tremtis, užuovejoj čia tupėdami, dėl dolerio, dėl šilingo nusiminimus ar džiaugsmą išgyvendami, dėl nešvankaus, nesuvaldomo liežuvio vieni kitus šmeiždami, dėl išvalgyto kiaušinio lukšto besipešdami, ideologinius, partinius ar asmeninės ambicijos reikalus neretai aukščiau už tautinę bylą statydami, kaip retai, palyginti, visu nuoširdumu prisimename savo tautą, kurios tik atskala esam, kaip retai iš širdies palyginame savo „vargus" su jos kančia.

Ir kaip retai beįsisąmoninam, kad nesama į praeitį grįžimo. Jei bus mums lemta išvysti savos šalies girias, pievas ir klonius, nesitikėkim ten ateiti su tremtiniškom ideologijom ir partinėm programom. Nesitikėkim taipgi rasti ten šiltų vietelių, garbės ir šlovės. Tikėkimės ir laukime vien darbo, sunkaus, be patogumų, darbo.

Ne tos ar vėl kitos ideologijos viešpatavimas Laisvoj Tėvynėj mums turi šiandien rūpėti, bet vienas tikslas — Laisvė.

Mes neturime jokių duomenų manyti, kad mūsų tauta namuose yra moraliai palūžtanti, kad jos vidaus stiprybė nyksta.

Priešingai — mes galime būti įsitikinę, jog ji, per kruvinųjų metų eilę išsaugos dvasinę stiprybę ir savo kūrybingąjį genijų, kaip juos išsaugojo per šimtmečius vergijos.

Likimo valandai išmušus, gaji ir kupina vilties, ji stos kovoti dėl savo teisių ir laisvai kurti. Gi mes, tremtis, jeigu nenorime istorijos analuose likti vien purvina dėmė — turime suprasti ir giliai įsijausti savo uždavinį ir tautos kovai rimtai padėti.

Tad turime jau šiandien rengtis. Likimo blokšti į įvairias aukštos civilizacijos ar senų kultūrų šalis, turime jose matyti ir perprasti tai, kas jų politinėj, socialinėj, ekonominėj ir kultūrinėj srityse yra vertinga. Turime mokytis, įgauti patyrimo, kad ten, atgimusioj iš naujo laisvam gyvenimui tėvų žemėj, galėtume rimtai paremti brolius ir palengvinti jų statybos darbus.

Turime mesti kivirčus ir visa, kas mus vieną nuo kito skiria — įsižiūrėti vien į tai, kas jungia — įmūsų tautos laisvės, savos valstybės atstatymą.

Turime imtis darbo, kur kas bebūtų. Ne vienas gal paklaus — Ką begaliu aš vienas padaryti?

Tik visi susikibę rankomis, tvirtai suspaudę delnus, pajusime lemtingos valandos dūžį — subūrę visų pastangas į vieną tikslą—jį atsieksim.

Teatkrinta iš mūs eilių, kas lietuviškąją savo širdį prarado pinige, savuose rūpesčiuose vien, arba alkoholio tvaike, kas jau tikėjimą prarado. Tikinčiųjų širdžių nepristigs ir sužiūrusios į gimto krašto laisvės viziją — jos jį pasieks ir dirbs ir prakaitą ir kraują savo lies, kad, poeto žodžiais tariant, ji būtų „vis laisva... amžinų amžina Lietuva".

PRIEŠ 22 10 METU

V. ŽALVIS

„NAUJA GADYNĖ NEŠA NAUJUS TEMPUS..."

Liaudies Vyriausybei Seimo pareikštas „pasitikėjimas" salėje sukėlė triukšmingus plojimus. Be svarstymų ir diskusijų, vien plojimų audra buvo „užgirta", priimta ir patvirtinta L. Vyriausybės veikla, jos sprendimai...

Aplodismentams tilstant, scenon įžengė būrys raumeningų vyrų. Sunešama raudonos vėliavos, didžiųjų ir mažųjų „vadų" portretai, raudonos žvaigždės, piautuvai... Vyrai atlapomis krūtinėmis, iškeltais kumščiais, atraitytomis marškinių rankovėmis. Iš kėdės pakilsta vicepirmininkas Gedvila:

„Yra atvykusi darbininkų delegacija pasveikinti Lietuvos Seimą. Darbininkų delegacijos vardu kalbės darbininkas Urbaševičius".

Delegacijos „nariams" išsirikiavus už prezidiumo stalų, scenos vidurin žengia Urbaševičius. Virpa lūpos, dreba rankose laikomas popieris. Skaityti reikia, o rašto žodžiai sunkiai suprantami ir dar sunkiau ištariami. Kalba suriesta geros bolševikinės redakcijos, „sultinga", „riebi" epitetais...

Išplūdęs buržuaziją, karjeristus, biznierius ir kapitalistus, Urbaševičius „sveikinimą" užbaigė linkėjimu:

„Draugai atstovai! Mes tvirtai įsitikinę, kad jūs įgyvendinsite visus mūsų ir visos Lietuvos liaudies troškimus. Mes nė kiek neabejojame, kad pusiaukely nesustosite, o nuvesite Lietuvos liaudį tiesiu keliu į šviesią ateitį, prie pilno ir galutinio laimėjimo. Šitame darbe mes linkime jums geriausio pasisekimo" (ovacijos).

Pagarbinęs Sovietų S-gos „šventuosius", sušukęs „Tegyvuoja Lietuvos Sovietų Socialistinė respublika", Urbaševičius, lydimas plojimų ir ovacijų, iš „rojaus" nužengė ant juodos varganos žemelės veido.

Seimo prezidiumo „maršalka" Gedvila praneša naują žinią:

„Atvyksta dar viena delegacija — valstiečių delegacija, (Scenon įeina palinkusių žmonelių būrys). Valstiečių delegacijos vardu L. Seimą sveikins valstietis Sidaras".

Prie kalbėtojų pulto prieina Sidaras, gerai pažįstamas mitingų plepys, juokdarys, M. Meškauskienės parinktas valstiečius atstovauti Maskvos žemės ūkio parodoje.

„...Todėl mes ir norime, kad žemė būtų paskelbta liaudies nuosavybe (plojimas). Draugai mūsų atstovai! Mes žinome, kad vien tik žemės klausimo sutvarkymas negalės mus galutinai išvaduoti nuo išnaudojimo. O mes norim jo atsikratyti ant visados. Vienintelis kelias tam yra didžiosios Sovietų S-gos darbininkų ir valstiečių kelias. Todėl mes ir laukiame, kad jūs nutarsite mums įvesti sovietų santvarką ir paprašysit mus įjungti į bendrą laimingą Sovietų tautos šeimą. Tegyvuoja Sovietų respublikų šeimos narė Tarybų Lietuva". (Ovacijos, plojimas, šauksmai valio).

Urbaševičiaus ir Sidaro „sveikinimai" buvo tie kertiniai akmenys — būsimieji L. Seimo darbotvarkės punktai, ant kurių bus statoma socialistinė Lietuva. Tai buvo drungnas vanduo pilamas už mieguistų atstovų apykaklių.

Ilgai laukti neteko: siūlą sveikintojų mintims suverti suranda „atstovas" Grigalavičius. Pakilęs iš už prezidiumo stalo, Grigalavičius iš didelio lapo perskaitė du sakinius:

„...mūsų darbų tvarkoje pirmoje eilėje turi būti pastatytas klausimas dėl valstybės santvarkos. Panevėžio, Šiaulių ir Kauno apygardų liaudies atstovų vardu siūlau pastatyti svarstomuoju punktu apie valstybės santvarką (plojimas).

Grigalavičiaus „pasiūlymą" palydi Gedvilos gerai išmokti žodžiai: — „Kas už?" — „Kas prieš? Nėra" — „Priimta!"

Žodis priklauso atstovui Sniečkui.

Sniečkus: „Draugai atstovai. Mes priėmėme atstovo Grigalavičiaus pasiūlymą apsvarstyti savo darbuose klausimą dėl Lietuvos valstybės santvarkos. Aš neabejoju, kad L. Seimas, kaip tikras liaudies vilčių ir norų išreiškėjas, šį klausimą išspręs, įvesdamas Lietuvoje demokratiškiausią pasaulyje sovietų santvarką, kurios reikalauja visos Lietuvos liaudis".

„...Visi Lietuvos darbo žmonės šiandien reikalauja prisidėti prie galingos Sovietų S-gos tautų šeimos. Todėl mes, Kauno, Vilniaus ir Šiaulių apygardų atstovai, pasitarę nutarėm pasiūlyti įvesti šį prijungimo prie Sovietų Socialistinės Respublikų S-gos klausimą į mūsų darbų eilę".

„...Mes norime prisidėti prie Sovietų S-gos dar ir dėl to, kad mes karštai mylime savo šalį, kad mes norime matyti Lietuvą, vieną iš pirmųjų žmonijos eilėse".

„...Draugai atstovai, mums visiems turi būti aišku, kad Lietuvos liaudis gali turėti tik vieną kelią, jei nori gyventi laimingai ir laisvai. Tas kelias — prisidėti prie Sovietų S-gos. Bet kuris kitas kelias būtų mūsų kraštui pažūtingas..."

Gedvila: „Kas už tą pasiūlymą, prašau pakelti rankas. (Salėje pakyla per 700 rankų. Aut.). Kas prieš? Nėra, — pasiūlymas priimtas. Žodį gauna atstovas Bauža".

Bauža: „Telšių, Vilniaus, Panevėžio ir Alytaus grupių atstovų vardu siūlau dar kitą punktą — žemės ūkio klausimą".

Gedvila: Kas prieš? Prieš nėra. Trečiuju darbų tvarkos punktu priimtas žemės klausimas. Žodį gauna atstovas Baranauskas".

Baranauskas: „Draugai, mes Šiaulių, Panevėžio ir Telšių apygardų L. Seimo atstovai pasitarėme ir nutarėme įnešti į L. Seimo darbų tvarką tokį punktą: bankų ir stambiųjų įmonių nacionalizacija. (Ovacijos). Draugai, bankų, stambiųjų įmonių ir fabrikų nacionalizacijos reikalauja visa Lietuvos liaudis (plojimas). Tokie

OKUPUOTOJE LIETUVOJE

LIETUVOS KOMUNISTŲ PARTIJOS CENTRO KOMITETAS

Jį dabar sudaro: Pirmasis sekretorius — „mažasis Stalinas" — Antanas Sniečkus (raštuose žymimas „Osipovič" — Juozo sūnus). Tai senas komunistų veikėjas, vyriausiasis Lietuvos enkavedistas. Jis taip pat yra narys LTSR aukščiausiosios tarybos ir TSRS „parlamento".

Antrasis sekretorius — Aleksander Stepanovič Trofimow, 47 metų amžiaus „paskolintas iš brolišku respublikų" 1944 metais, LTSR aukščiausios tarybos narys, taip pat atstovaująs lietuviam aukščiausioje sovietų taryboje Maskvoje. Jis yra pasižymėjęs kaip akylus Lietuvos „buržuaziškai-nacionalinio elemento — sovietinės liaudies žudikų" tramdytojas, ypač vykdant prievartinę sovietinę kolektyvizaciją.

Trečiasis sekretorius — Eduard Osipovič Ozarsky, 42 m. amžiaus, „skolintas" iš LTSR aukščiausios tarybos ir atstovaująs lietuviam TSRS tautybių aukšč. taryboje Maskvoje.

Ketvirtasis sekretorius, vadinamas „mažuoju Višinskiu" — Vladas Osipovič Niunka, 43 mt. amžiaus, gim. Vilniuje, buvęs studentas teisininkas, po vedybų su viena žydaite, fanatiška bolševike, tapo pirmuoju sovietų prokuroru Lietuvoje 1940 metais. Kai Juozas Žiugžda nepasirodė ryžtingu „heretiškų" lietuvių mokytojų likvidatoriumi, drg. Niunka buvo jo vietoje paskirtas švietimo ministeriu. Kai valymas buvo baigtas, 1949 m. Niunka vėl grįžo į LKP (b) centro komitetą.

Sekretoriaus pavaduotojai — drg. Moskvin ir Petrov — abu „paskolinti"iš bolševikų MVD.

Sekretorius kadrų reikalams — Daniil Yemifovič Šupikov, LTSR aukščiausios tarybos narys drauge atstovaująs lietuviam ir TSRS tautybių taryboje. Kaip aukščiausias viršininkas „Darbo jėgų rezervų", jis gali savo nuožiūra ištremti į Rusiją kiekvieną lietuvį.

Sekretorius agitacijos reikalams — Kazys Kazimirovič Preikšas, 47 mt. amžiaus, lietuvis, LTSR aukščiausios tarybos narys ir TSRS aukšč. tarybos narys tautybių rūmuose. Bukaprotiškas diletantas, aklai vykdąs partijos direktyvas iš Maskvos.

Sekretoriaus padėdėjas pramonės reikalams — Tirkunov, spaudžiąs lietuvius šioje srityje tiek, kiek galima. Jo pastangom Rusija buvo praturtinta keletu milijonų rublių, kurie buvo išplėšti jo dėka iš Lietuvos.

Sekretoriaus padėjėjas statybos ir statybinių medžiagų reikalams — drg. Sichkarchuk. Jo uždavinys paskirstyti statybinės medžiagos kariškom ir civilinėm statybom ir išplėšti iš Lietuvos kaip galima daugiau miško.

Sekretoriaus pavaduotojas degalų energijos reikalams — Ivan Salov.

Žemės ūkio reikalam direktorius — **Bobryšev**. Jis privačius ūkius organizuoja į kolchozus.

Švietimo direktorė drg. Zaluckaja. Tai faktiškasis Lietuvos švietimo ministeris ir viso mokymo darbo kontrolierius.

Skyrių vedėjai — Čistiakovas, Varaševič, Ivanoza, Žukovsky, Polosanenko, Lysin, Kozlovsky. Vis tai faktiškieji Lietuvos ministerijų valdytojai.

Leontiev — „partorgas" — partijos organizatorius, į šį postą paskirtas neseniai.

Komjaunimo (komsomolo) reikalai tvarkomi specialaus komsomolo centro komiteto, kuris subordinuotas LKP (b) centro komitetui. Šios organizacijos vadovų eilėse yra: draugai — Kulakov, Kaplan, Bobov, Malyšev, Šumalova ir t.t.

KOMUNISTŲ PARTIJOS SEKRETORIATAI APSKRITYSE

Okupantų taip jau sutvarkyta, kad apskrityse komunistų partijai vadovauja bent jau lietuvišką pavardę turįs komunistas. Tačiau prie kiekvieno jų dar priskirtas „antrasis sekretorius". Keletas pavyzdžių: **Alytaus apskritis** — 1-sis sekretorius Petras Purlys, II-sis — Mironov. **Kauno miestas** — I sekretorius Kostas Antonovič Gabdankas, vokiškos kilmės; II-sis sekretorius — Mikail Plaskin. **Kedainių apskritis** — I-sis sekr. Juozas Antonovič Piligrimas, LTSR aukšč. tarybos nary; II-sis sekr. — Andrej Okunjov. **Kretingos apskritis** — I-sis sekr. Vaclovas Ivanovič Supronas, LTSR aukščiausios tarybos narys, II-sis sekr. — Ivan Kulibabin.

Panevėžio apskritis — I-sis sekretorius Vladas Kazimirovič Petraitis, LTSR aukšč. tarybos narys; 2-sis sekr. — Mikail Filipovič Sorokin, taip pat LTSR aukšč. tarybos narys. **Raseinių apskritis** — I-sis sekr. Antanas Paradauskas, II-sis — Fyodor Pivunov. **Šakių apskritis** — I-sis sekr. Tatjana Jančaitytė; II-is Viktor Kremeznoj. **Šiaulių miestas** — I-sis sekretorius Petras Ivanovič Fedaravičius, LTSR aukšč. tarybos narys; II-sis sekr. — Fyodor Jekateriničev. **Šiaulių apskritis** — I-sis sekretorius Petras Karlovič Kutka, LTSR aukščiausios tarybos narys; II-sis sekr. — Pavel Guljajev. **Vilkaviškio apskritis** — I-sis sekret. Vaclovas Osipovič Jarmuševičius, LTSR aukšč. tarybos narys; 2-sis sekretorius — Ilja Vesjolov.

Didesniuose miestuose, kaip Vilnius, Klaipėda, Šiauliai ir pirmieji sekretoriai yra rusai, nes ten jau nesą reikalo dengtis „tautine forma". Švenčionyse I sekretoriumi yra Aleksej Kabanov, Trakų apskr. I sekr. Genadii Isupov, Vilniaus mieste — Aleksej Čistiakov, Vilnius apskrityje — I sekr. Tihon Vasilenko.

Sunkiesiems bombonešiams pakilti reikalingi labai ilgi įsibėgėti takai. Karo metu tokie takai ne visur gali būti. Dėl to pakilimui naudojami sprausminiai varikliai, kurie įsibėgėjimą sutrumpina. Paveikslėlyje matyti sunkusis amerikiečių bombonešis „Boeing" su liemenio šonuose įmontuotais sprausminiais varikliais.

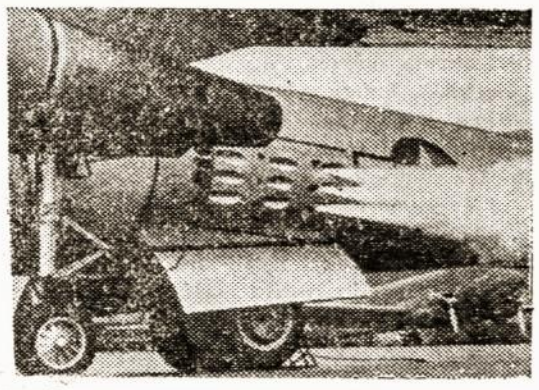

KAUNAS

SENAMIESČIO DALIS

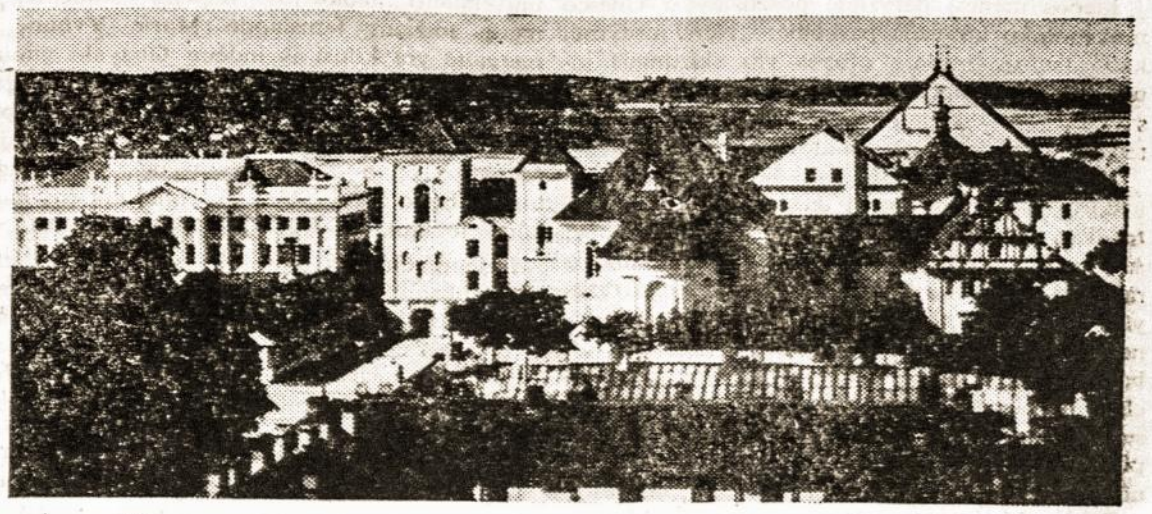

SENAMIESTIS

Pro čia praėjo ordinas kryžiuočių,
Kęstutis jojo palei šiuos šlaitus.
Nutrynė viską sunkios metų šluotos —
Ir žirgo pėdas, ir pulkų žingsnius.

Seniau čia vyko dideli dalykai.
Kas iškilumą jų pamiršt galės!
O iš visos didybės tepaliko
Apgriuvę mūrai gatvių ir pilies.

O iš visos didybės — siauros aikštės,
Turgaviečių margasis klegesys,
Seni žydeliai, išėję pasivaikščiot,
Tarpuvartės, nueinančios tamsyn.

Ir silkių kvapas, odos ir degutas,
Pakrypę iškabos ties krautuvių langais —
Atrodo, čia nuo amžių šitaip būta,
Ir niekad laikas nieko čia nekeis.

Nei šių namų, nei gatvių, nei bažnyčių,
Nei Aleksoto krintančių šlaitų,
Nei Katedros masyvo, ir nei kryžių
Dangopi kylančių su klevais kartu.

Bet vakarais, kai žaros juosia dangų,
Ir stovi vienas upių santake —
Čia netoli Kęstučio žirgas žvengia
Ir kardą kelia jo sunki ranka.

KONRADO KAVINĖ

Tik įeini — ir lango nišoj palmės
Nuo durų darymo atsilošia atgal.
Ir lyg papieviuos balto rūko veliumai —
Tabako dūmų kabanti migla.

Lyg balti lapai — tarp žmonių staliukai:
Vandens lelijos miško sietuvoj.
Kiek ten eilių sudėta buvo rūkant,
Kiek žodžių, žodžių prie juodos kavos!

Kiek išminties, kiek mostų ir idėjų
Vėliau į knygų sugulė lapus.
Tie vakarai praėjo ir nuėjo,
Ir joki vėjai jų nebeatpūs.

Ir gal po metų, ar dvejų, ar daugel
Užeisim vėl ten, taip kaip anuomet —
Bet ar pamos mums nuo staliuko draugas
Prisėst ir ratą domino sumest?

Tik ar nuguls ant palmių akys godžios,
Ir nuo kolonos gal nežvelgs aukštos
Ten Broniaus Pundziaus „Mergaitė su ąsočiu",
Ir Pomerancas jau daugiau negros.

Ir neskambės gal veidrodžiai ir sienos,
Tabako dūmų nekabės migla.
Jūs tolimosios, tolimosios dienos,
Kaip jus prišaukt, kaip jus prišaukt atgal?

LAISVĖS ALĖJA

Lyg didelės, gelsvai dažytos snaigės,
Praeivius krinta lapai vaiskiai gražūs.
Visur matyti — vasara jau baigės:
Vitrinose, reklamose ir medžiuos.

Kažkaip brangi vis tu buvai savaime,
Gražiausia gatve mano mielo miesto.
Toks mišinys ten didmiesčio ir kaimo:
Ošimas liepų ir spalvotos šviesos.

Žaliakalnio takus kai kausto gruodas
Ir šąla gūbriais Aleksoto kiemai —
Tenai asfalto linijos dvi juodos
Į Įgulos bažnyčią atsirėmę.

Ir vakarais į jąsias šviesos muša,
Ir lyg stikle per naktį atsispindi —
Ir raudonai dažyti autobusai,
Puošni minia, vežimai ir žibintai.

Ir Pienocentro marmuras ir aukštis,
Ir kinai: Gloria, Kapitol ir Forum,
Vitrinų gėlės, medžiagos ir paukščiai
Skrendą aukštai per vaiskiai skaidrų orą.

Ten buvom mes ilgai ilgai laimingi.
Paskui tą gatvę mušė priešo žingsniai,
Ir nuo tų žingsnių viskas viskas dingo,
Dabar ten šalta tuščia ir nelinksma, —

Nei svaigaus triukšmo, žiburių nei vėjas
Puošniųjų damų ten šilkų neardo.
Tu nepamirštamai brangi Laisvės Alėja,
Kada atgausi savo tikrą vardą?

Juozas Kruminas

---

reikalavimai keliami mitinguose, susirinkimuose, tokius reikalavimus mes girdėjome čia, Seime, iš atsilankiusios pas mus darbininkų delegacijos. Liaudies reikalavimai, liaud. troškimai yra įsakymas mums, L. Seimo atstovams" (plojimas).

„...Pravedus nacionalizaciją bankų, fabrikų, stambių įmonių, bus padarytas galas išnaudojimui žmogaus žmogumi. Bus padarytas galas liaudies kraujo ir syvų siurbėlėms" (plojimas).

Drg. Baranausko „pasiūlymas" priimamas vienbalsiai. Vicepirmininkas Gedvila skelbia:

„...Tokiu būdu L. Seimo sesijos darbų tvarka nustatyta tokia: pirmuoju punktu — klausimas dėl Lietuvos santvarkos; antruoju — apie Lietuvos įėjimą į Sovietų S-gos tautų sąstatą (ovacijos); trečiuoju — žemės klausimas ir ketvirtuoju — bankų ir stambiosios pramonės nacionalizacija".

Drg. Bieliauskas bando L. Seimo darbotvarkę papildyti 5-ju punktu — reformuoti kalėjimų sistemą ir į kalėjimų administraciją įvesti politinių vadovų instituciją, bet siūlymas atmetamas. Iškeltas klausimas perduodamas spręsti Teisingumo ministeriui.

Atstovas R. Juknevičius pasiūlo L. Seimui reglamentą: dieniniai posėdžiai daromi nuo 10 val. ligi 2 val. p.p.; vakariniai — nuo 5 val. p.p. ligi 8 val. vakaro.

„Pasiūlymas" priimamas be diskusijų. Iš kėdės pakilsta Gedvila ir skambiu balsu praneša:

„Dabar L. Seimo prezidiumas skelbia pertrauką ligi pusės trijų".

L. Seimo atstovai, publika pakilsta iš vietų ir galvatrūkčiais neria bufetan pasistiprinti. Iš lėto nusileidžia scenos uždanga. Seimo prezidiumas in corpore susimeta teatro užkulisin. Raud. armijos majoras pakeičia scenos ir užkulisio sargybas, perstatinėja sekimo ir stebėjimo postus.

Prezidiumo kambaryje krūvos sumuštinių, krepšiai alaus, gaivos. Čepsi prezidiumo narių žiaunos, paukši atkemšamos bonkos, tirpsta sumuštiniai.

— „Valgykim, Antanai, — kreipiasi Cvirka į Venclovą, — Čaplikai, Smetonos puto visą amžių. Ragaukim buržujų skanėstus!"

Čia pat stovįs Sniečkus pataiso Cvirkos humorą:

— „Drg. Cvirka suklydo: buterbrodai ne iš Prezidentūros, bet iš „Valgio" užkandinės".

— „Tuo geriau. Kumpiai, sūriai, dešros virsta prieinamais visai liaudžiai" — atsikerta Cvirka.

Paleckis ima skųstis nuovargiu: filmuotojai, prožektorių šviesos, fotografai išvarginę iki apakimo.

Cvirka, plodamas „prezidentui" per petį, paleidžia naują humorą:

— „Nieko, Justai, priprasi. Smetona 20 metų prožektoriais buvo akinamas, bet vistiek sugebėjo pereiti sieną. Priprasi ir tu!"

Skubiai iš kambariuko iškviečiamas drg. Meskupas-Adomas. Praslinkus 3-4 min. grįžta su Radiofono direktorium J. Banaičiu. Įvyksta trumpas pasitarimas su Sniečkum ir Gedvila. Prie manęs prieina J. Banaitis ir pasivedęs nuošaliau sako:

— Draugas Jonai, šį vakarą išeis ekstra „Tiesos" laida ir kai kas reikės perskaityti per radiją. Štai pirmoji „Tiesos" nuotrauka ir gali persiskaityti. Kurie straipsniai reikės skaityti — pasakys drg. Zimanas.

J. Banaitis grįžta prie Sniečkaus ir Gedvilos. Vartau ekstra laidos korektūrinį „Tiesos" egzemplorių, puslapis mirga riebiausiomis antraštėmis. Prieina drg. Banaitis ir pats pieštuku pabraukia skaitytinus straipsnius.

Akimis permetu straipsnių antraštes ir turinį. Nebesusigaudau: „Tiesoje" spėta išspausdinti L. Seimo nutarimai (liečią Lietuvos valst. santvarkos pakeitimą), kurių Seimas nebuvo pradėjęs svarstyti ir „nesuspėjo" paskelbti sprendimus...

Pasigaunu deputatą J. Banaitį ir paklausiu kas daryti: „Tiesos" straipsnių perdavimas per radiją, nežinant L. Seimo nutarimų, gali suklaidinti klausytojus?

— Drg. Jonai, — kreipiasi Banaitis, — bolševikai netūpčioja vietoje. L. Seimas tai ne Smetonos kromelis. Dideli dalykai sprendžiami greit ir be svyravimų. Nauja gadynė neša naujus tempus...

Kelti naujus klausimus buvo nebepatogu ypač savo viršininkui ir dar tokiu laiku... Pasilieku vartyti „Tiesą" ir stebėti melą. Laikraštis riebia antrašte skelbia „Tegul mus apšviečia Stalino konstitucijos saulė", po straipsniu „Maginsko" parašas.

Pastaba: Ekstra „Tiesos" numeris buvo paruoštas (surinktas spaustuvėje) anksčiau, nei Seimas susirinko posėdžio. Ši laida turėjo pasirodyti liepos 21 d. tuoj po L. Seimo posėdžio, bet dėl techniškų kliūčių (leidykla neturėjo spaudos platintojų; Seimo posėdis baigėsi vėlai; lietinga pavakarė ir dar sekmadienio metas) laikraštis pasirodė sekančios dienos rytą.

Seimo prezidiumo skelbta pertrauka baigiasi. Gedvila džiaugiasi greitu liaudies persiorientavimu, rodomu entuziazmu. Į Gedvilos „entuziazmą" Adomauskas pasiunčia repliką:

— „Drg. ministeri, bet su Žemaitija blogesni popieriai..."

— „Pažįstu žemaičius! Pasispardys, patrypsės vietoj ir nuriedės su visais prie visų. Žemaičiams reikia padėti nusimesti šimtmečiais vilktą kryžių, o tada..."

Kalbos pagyvėja. Kambariukuose atsiranda naujų veidų ir visi geroje nuotaikoje. Užkandžiai tirpsta, o Cvirka keletą sumuštinių sukemša į Liudo Giros kabojusio lietpalčio kišenes.

Teatre suskamba antras skambutis.

(Bus daugiau)

MOTERIS AR TIGRAS

FRANK R. STOCKTON *) 1

Iš tiesų sakau jums, labai senais laikais gyveno sau toks karalius, pusiau barbaras, pusiau ne. Nors tolimųjų Lotynų pažanga įdiegė jo pasaulėžiūrai naujybės pradų, bet toli gražu ana kultūra nenustelbė jame jo barbariškosios pusės. Tai buvo nepaprastos vaizduotės ir stebėtino atkaklumo žmogus, kuris savo valia kiekvieną savo svajonę paversdavo gyva tikrove. Jis buvo labai įsigeidęs nuolat į save pasinerti ir be galo savimi pasitikėdavo; kai jis dėl bet kurio dalyko susitardavo su savim pačiu, — tatai imta ir padaryta. Kada kiekvienas jo namų ir politinio gyvenimo mašinos ratas sklandžiai sukosi apie savo ašį, jo prigimtis šventė, jo širdis džiūgavo. Bet jeigu kartais ten šis tas sutrikdavo, dar nuotaikingesnis jis darėsi, dar didesnis džiaugsmas jį paimdavo, nes mat jis nieko kito taip nemėgdavo kaip atstatyti pamintą tiesą ir pašalinti netvarkos lizdus.

Toms tautoms, kurių civilizacijos įtaka jį pakėlė į pusbarbarius jis taip pat skolingas už viešąją areną, kurioje, parodydamas žmonišką — sias dorybes ir gyvuliškąjį nuožmumą, išprusino ir sukultūrinio savo piliečių galvoseną.

Tačiau ir čia kyšo nepaprasta ir barbariška jo vaizduotė. Karaliaus arena buvo pastatyta ne tam, kad žmonės galėtų išgirsti mirstančių gladiatorių rapsodijas ar pamatyti neišvengtinos

*) Šio amerikiečių rašytojo (1834-1902) būdingiausia kūrybinė savybė bus ta, kad jis su beribiu žavesiu rašydavo apie nesąmones, kaip apie tikrus gyvenimo faktus. Geriausi jo sukurti dalykai — tai trumpos apysakos. Moteris ar tigras ir yra jo svarbiausias šio žanro kūrinys, beja, pagal kurį pagaminta ir teberodoma filma tuo pačiu vardu. Vert.

AR YRA PRANAŠESNIU RASIU

Liepos mėnesį paryžiuje posėdžiavusi Unesco mokslininkų komisija paskelbė: „Nėra įrodymų, kad atskiros žmonių grupės yra skirtingos inteligencijos, temperamento ar kitomis įgimtomis savybėmis". Šis paskelbimas sukėlė ir dar tebekelia diskusijas spaudoje.

Rasių skirtingumas. Iki šiol, kalbant apie atskirų rasių žmones, dažniausia pirmenybė tekdavo europiečiui, kuris, imant plačia prasme, sudaro baltojo žmogaus rasę pasauly. Daugelis rašytojų ir mokslininkų galvojo, kad kitos rasės yra nepajėgios pilnai kūrybiškam darbui ir, net geriausiose sąlygose, gali tik pamėgdžioti baltosios rasės kūrybą. Šitoks galvojimas, psichologiškai imant, ilgai pateisino vergiją, kuri suteikė puikias sąlygas baltiesiems apsirūpinti pigia darbo jėga. Jos pėdsakai dar ir šiandien nėra išnykę.

Rasės skirtingumo klausimu George Murray taip išvedžioja: „Kitų rasių žmonės gali būti išmokyti vairuoti tankus, skraidyti lėktuvais ar valdyti modernius karo laivus, bet niekas negirdėjo, kad jie šiuos daiktus būtų išradę. Afrikietis gali, be abejonės, pasidaryti toks pat gerus teisininkas, kaip ir anglas; indų gydytojas gali prilygti škotui, bet kokia teisinė sistema yra kilusi iš Afrikos ir kokia medicinos mokykla kada nors buvo įsteigta Indijoj?"

Bendrai imant, negalima paneigti fakto, kad daugelis atradimų ir išradimų, kurie iš pagrindų pakeitė žemės veidą ir sukūrė kultūrą bei civilizaciją, yra baltosios rasės geniališkumo vaisius. Jau minėtas G. Murray net tiek toli nueina, kad sušunka: „Kai zulusai patieks Šekspyrą ar masajai Beethoveną, tada aš tikėsiu, kad visos žmonių rasės lygios".

Nacinė „rasių teorija". Ir dar daugiau. Atsirado nuomonių prieš antrąjį pasaulinį karą, kurios ir baltąją rasę pradėjo rūšiuoti. Būdingiausia jų tai nacių „rasių teorija", pagal kurią tik germanai yra geniališkiausia žmonių giminė. Tai savotiška viršrasė, kuriai esą lemta valdyti pasaulį. Stipriausias Hitlerio argumentas šiai pažiūrai remti bene buvo divizijos ir tankai.

UNESCO sprendimas. Kaipo antitezė prieš perdėtą rasių skirtingumo argumentavimą, patiekiamas minetas Unesco sprendimas. Biologijos, genetikos, psichologijos, socialogijos ir antropologijos mokslų atstovai pareiškė, kad „Duodant panašias kultūrines galimybes pajėgumui įrodyti, vidutiniški rezultatai visų etniškų grupių bus maždaug vienodi".

Šitas mokslininkų teigimas iškelia faktą, kad ne rasė, o aplinkuma, t.y. kultūrines, socialinės, gamtinės, religinės ir kt. sąlygos trukdo ar skatina žmonijos pažangumą ir lemia atskirų rasių iškilimą. Tamsiaodžiai taip pat turi tam tikrą kreditą žmonijos kultūros balanse. Iš istorijos prisimename Egipto, Babilonijos, Kinijos kultūras. Pastarieji davė svarbiausį visų karų pagrindą — paraką. Arabų pasaulis sukūrė gilias relig.-filosofines sistemas ir davė pagrindą mūsų skaičiavimui. Japonai turi laimėjimų medicinos srity, o semitai davė pasauliui Krikščionybę, kuri toli pralenkia visas kitas religijas. Tai toli gražu, ne pilnas išskaičiavimas.

Marie-Yvonne. Bet svarbiausias argumentas, kuriuo rėmėsi Unesco mokslininkai yra Limos universiteto biologijos mokslų studentė, 20 metų amžiaus tamsiaodė Marie Yvonne. Ši mergaitė yra kilusi iš indėnų Guayaki giminės, kurios bebaigią išnykti likučiai randami Paraguajaus džiunglėse. Ją 1932 m. atrado prof. Vellard'o ekspedicija, tyrusi indėnus Paragvajuje. Mergaitė buvo 2 metų amžiaus. Visa, ką ji turėjo, buvo žvėrių dantų karoliai ant jos nuogo kūno ir laukinių bičių medus ant pirštų...

Indėnų Guayaki giminė gyvena lygiai taip, kaip mūsų protėviai gyveno prieš 20.000 metų t.y. akmens gadynėje. Jie nesigamina drabužių ir nestatos namų. Jų veidas platus — mongoliškas; juodi susivėlę plaukai kabo virš nugaros. Minta laukinėm šaknim ir medum. Vienintėliai įrankiai — akmens kirvis ir medinis lankas.

Džiunglėse rastą mergaitę prof. Villard'as įsūnijo ir sudarė geras mokymo ir auklėjimo sąlygas. Septynių metų būdama ji mokėjo prancūzų ir portugalų kalbas. Mokykloje pralenkė europietes mergaites. Greit pradėjo priešti, domėjosi graikų mitologija ir tapo uoli katalikė. Šiuo metu ji kalba trimis kalbomis, moka gerai plaukti, vairuoja automobilį.

Marie Yvonne praėjo 20.000 metų laikotarpį per 20 metų. Per šį laiką, pasikeitusių aplinkybių dėka, ji peršoko iš tamsios akmens gadynės į atomo amžių, ir davė pasauliui puikų įrodymą, kad žmogaus protėvis nėra kokia šimpanzė ir kad žmogus yra žmogus, nežiūrint ar jis baltas ar tamsiaodis.

J. L.

J.A.V. PĖSTININKU DIVIZIJOS GINKLAVIMAS

7156 šautuvai .30 cal., 412 automatinių šautuvų, 7474 karabinai .30 cal., 2794 pistoletai .45 cal., 638 kulkosvaidžiai .45 cal., 200 kulkosvaidžių .30 cal., 354 kulkosvaidžiai .50 cal., 81 bazooka 2,36 colių, 465 bazookos 3,5 colių, 84 mortyros 60 mm., 40 mortyrų 81 mm., 36 mortyros 4,2 colių, 81 šautuvas be atatrankos 57 mm., 39 šautuvai be atatrankos 75 mm., 54 gaubicos 105 mm., 18 gaubicų 155 mm., 1 šarvuotas automobilis, 9 lengvieji tankai, 17 vidutinių tankų, 123 sunkieji tankai, 32 priešlėktuviniai kulk. motorizuoti, 32 priešlėktuvinės patrankėlės 40 mm. motorizuotos, 18 ryšio lėktuvų, 1 motorinė valtis 25 pėdų, 1 tiltas 50 tonų, 1 limuzinas 5 vietų, 6 motociklai, 1020 jeep'ų 1/4 ton., 38 auto ambulatorijos 3/4 ton., 336 ginklų sunkvežimiai 3/4 ton., 817 sunkvežinių 2,5 ton., 22 remonto sunkvežimiai 2,5 ton., 1 dantų gyd. kabinetas motorizuotas 2,5 ton., 52 sunkaus tipo sunkvežimiai, 4 lauko pirtys motor., 2 judrios skalbyklos, 4 vandens valymo stotys, 5 oro kompresoriai, 3 motorizuoti kranai, 2 kelio mašinos, 1523 priekabos, 28 traktoriai, 11 tankų remonto sunkvežimių, 34 šarvuotos, ypatingos paskirties mašinos.

Sukūrusius lietuvišką šeimos židinį
p. **Rūtą DARGYTĘ**
ir
p. **Povilą ŽVIRBLĮ**
sveikiname ir linkime daug laimės bendro gyvenimo kelyje.
Halifaxo taut. šokių grupė

LIETUVIAI SVETUR

REMIA LIETUVIŠKĄ SPAUDĄ

Argentinos lietuvių kolonija yra gausi, bet labai išsklaidyta po plačią Argentiną. Daugiausia lietuvių yra Buenos Airese, kur susibūrusios visos stiprios kultūrinės jėgos. Buenos Aires lietuviai leidžia du laikraščius, kurie skirti visos Argentinos ir viso pasaulio lietuviams, tai „Arg. Lietuvių Balsas", kolonijos veteranas ir „Laikas", dar vos prieš porą metų gimęs. Jei ne didelė lietuvių bei jų organizacijų parama, šie laikraščiai negalėtų išsilaikyti ir tobulėti, bet kai gausiai ir nuoširdžiai kiekvienas lietuvis remia — jie progresuoja ir tuo džiugina lietuvius.

Tiek svarbesnėmis savo gyvenimo dienomis, tiek kasdieną „Arg. Liet. Balsas" gauna daug aukų iš daugiau pasiturinčių ir gerbiančių lietuvišką spaudą lietuvių.

„Laikas" jau du metai kaip nepritrūksta sau garbės leidėjų, kurie pasiima išleisti kiekvieną naują numerį. Be to, plaukia piniginės aukos jo paramai iš organizacijų ir pavienių asmenų.

Žinant kokius sunkumus gyvena lietuvių spauda kitose šalyse dėl mažos savo tautiečių paramos, Argentinos laikraščiai gali tuo didžiuotis.

Leonas Kančauskas

Buenos Aires, 50.8.9.

Arch. Kudokas iš tremties atvyko Amerikon. Jis gyvena Clevelande ir dirba vienoje lėktuvų statymo firmoje. Neseniai jis parengė Clevelando lietuvių parapijai naujos bažnyčios projektą. Rūmai labai gražūs. Juose bus ne tik bažnyčia, bet ir mokykla, salė ir seselių vienuolių namai. Statyba kainuos apie 300.000 dolerių. Clevelando parapijos klebonas kun. Augelaitis nesigaili pastangų, kad toks lietuvių kultūrinis židinys būtų įkurtas.

Dr. V. Ingelevičius, ilgametis Lietuvos Raudonojo Kryžiaus darbuotojas ir jo atkūrėjas tremtyje Vokietijoje, šiuo metu gyvenąs Brooklyne, neseniai išlaikė anglų kalbos egzaminus, o dabar ruošiasi įsigyti gydytojo praktikos teises.

Al. Mrozinskas, žinomas pianistas, paruošė dainininkų kvartetą, kurį sudaro V. Bražėnas, Vl. Malinauskas I. Ališauskas ir K. Skobeika.

Donatas Buračas, neseniai iš Vokietijos atvykęs tremtinys, Baltimorės, Marylando, dailės institute šių metų mokslo pabaigoje laimėjo antrąją premiją — 150 dol.

Panamos lietuviai. Laikraštininkas V. Paškevičius Panamos valstybėje rado šiuos lietuvius: Kl. Džibaltauską, vargonininką ir muzikos mokytoją, su šeima Panamoje gyvenantį nuo 1926 metų; Pov. Ragauską, krautuvininką, ten gyvenantį nuo 1928 m.; J. Sabą, mechaniką, gyvenantį ten nuo 1922 metų.

Pirmąją Brazilijoje novelių knygą išleido „Žinių" leidėjas Al. Bumblis, talkininkaujamas „Garnio" (jumoro žurnalo). Knyga vadinasi „Kraujas ir kerštas". Ją parašė Vl. K. Žvagutis.

Vytautas Marijošius, Lietuvos valstybinės operos dirigentas, nuo rudens pradeda mokytojauti Hartfordo, Conn., aukštesniojoje muzikos mokykloje.

Z. Steponavičius, teisininkas tremtinys, Stamford, Conn., yra gavęs leidimą darbo tarpininkavimo įstaigai atidaryti. Jis gyvena New Yorko apylinkės multimilijonierių vilų rajone, ir jo pastangomis jau ir anksčiau ne vienas lietuvis gavo darbo.

Bostono lietuvių šachmatininkų komanda, dalyvaujanti Metropolitain lygos pirmenybėse, yra sudaryta iš K. Škėmos, K. Merkio, A. Keturakio, V. Kubiliaus ir P. Kontauto.

Lietuviai aukštųjų mokyklų lankytojai Toronte įsteigė Toronto Universiteto Lietuvių Klubą, kurį įregistravo universiteto senate. Į valdybą įeina: stud. teisininkas J. Juškaitis, doktorantas philologas A. Paulaitis ir pritaikomųjų mokslų inž. fakulteto stud. G. Šernas.

A. G. Grigaliūnas (gen. Grig.-Glovackio sūnus) dalyvavo Kolumbijos muzikos kūrinių konkurse ir laimėjo vieną pirmųjų premijų. Piniginė premija buvo skirta tik kolumbiečiui, dėl to p. Grigaliūnas už savo kūrinį gavo tik vieną keturių garbės diplomų. Iš viso konkursui buvo pateikta 700 muzikos kūrinių.

Bagotoje, Kolumbijoje, rugpiūčio 10 d. mirė inž. Vytautas Rimgaila. Jis į Kolumbiją atvyko 1948 m. rudenį ir dirbo savo specialybės srity.

Kuriamas centrinis lietuvių išeivijos teatras. Čikagoje gyveną lietuviai teatralai: J. Blekaitis, P. Mačys, A. Rūkas, A. Škėma, V. Valiukas ir G. Velička kreipėsi į Amerikoj gyvenančius teatralus siūlydami įkurti tame krašte gyvenančių lietuvių centrinį teatrą.

Dr. Antanas Trimakas Seton Hall universiteto, So. Orange, N.J., vadovybės pakviestas dėstyti rusų kalbą. Universitetas yra Newarko arkivyskupijos žinioje. Nuo 1949 metų rudens tame universitete chemiją dėsto inž. A. Vaitiekūnas.

Juozas Gaubas, Lietuvoje buvęs Vilniaus muzikos mokyklos vicedirektorius, o tremtyje pirmininkavęs bažnytinės muzikos komisijai, atatvykęsis tremties apsistojo Dorchesteryje, Mass.

„El Dia", žymiausias Urugvajaus dienraštis, savo bendradarbių tarpe turi ir lietuvį K. Čibirą (Casimiro Verax), kurio rimti straipsniai apie bolševizmą ir padėtį Lietuvoje spausdinami vedamųjų skyriuje.

LIETUVIŠKAS MAISTAS IŠ LIETUVIŠKOS KRAUTUVĖS

Seniausia Londono lietuvių parduotuvė siūlo:

Juoda duona, 4 sv. kepalas			1/10
Olandiškas sūris (raudonas) ...	1	sv.	3/2
Lietuviška dešra	1	sv.	5/-
Sūdyti lašiniai	1	sv.	3/3
Rūkyti lašiniai	1	sv.	3/9
Kiaulienos dešros	1	sv.	5/-
Lenkiška kiauliena	12	unc.	4/-
Raug. kopūstų dėžė ...	20	unc.	1/10
Riešutinis sviestas, australiškas, dėžė			2/-

Už siuntinio įpakavimą ir persiuntimą iki 14 svarų svorio priděti 1/6.

J. LIUDŽIUS, 421, HACKNEY RD., LONDON, E.2. Telef. SHOreditch 8734.

Galima gauti įvairių maisto dalykų. Reikalaukite kainaraščių arba nurodykite dalykus, kurių pageidaujate.

tarp tikybinių įsitikinimų ir išalkusių nasrų sankirtos finalą, bet geresniems tikslams: protingesnėms žmonių galioms praplėsti ir joms išrutuliotis. Šis didis amfiteatras su skriejančiomis galerijomis, meistriškais skliautais ir nematomais peizažais, buvo poetinio teisingumo įrankis, kur nusikalstamas darbas buvo baudžiamas arba dorybė atlyginama, prisilaikant bešališkos ir neklaidingos laimės nuostatų.

Kada kuris valdinys būdavo kaltinamas už veiksmą, pakankamos reikšmės dominti karalių, būdavo viešai paskelbiama, kad tam tikrą dieną kaltinamjojo asmens likimas bus išspręstas karaliaus arenoj, kurios statybos forma visiškai atitinka jos vardą: tiesa, arenos statyba pasiskolinta iš toli, tačiau jos tikslas tėra grynas šio vyro smegenų padarinys, vyro, kuris kiekvieną savo žmogystės kruopele buvo karalius ir kuriam joks paprotys nebuvo priederminggesnis už jo vaizduotės sukurtąjį ir kuris įbedė į kiekvieną žmoguje prigijusią mintį savo barbariško idealizmo diegą.

Kai visi žmonės jau būdavo susirinkę į galerijas ir karalius savo dvariškių palydos apspiestas atsisėsdavo vienoje arenos pusėje į aukštą karališko luomo sostą, jis duodavo ženklą, apačioj po juo atsiverdavo durys ir kaltinamasis valdinys įžengdavo į amfiteatrą. Tiesiai priešais jį kitoje pusėje, uždarame plote buvo visiškai panašios dvejos, vienos šalia kitų, durys. Teisiamojo asmens buvo prievolė ir privilegija eiti tiesiog prie durų ir vienas katras atidaryti. Jis galėjo pagal savo laisvą norą bet kurias atidaryti: jis nebuvo susaistytas jokiais nurodymais ar įtaka, o tiktai pajungtas aukščiau pasakytos bešališkos ir nekliaudingos laimės ryšiais. Ir jeigu jis atidarydavo vienas duris, tai pro jas išeidavo išalkęs plėšriausias tigras, kokio niekur nerastum, ir ta pačia akimirka šokdavo ant jo ir suplėšydavo į gabalus: tai bausmė už jo kaltę. Tą momentą, kai nusikaltėlio byla būdavo taip išspręsta, geležiniai varpai liūdnai sugausdavo, arenos priešakiuose papliupdavo didžios raudotojų raudos, ir gausingieji žiūrovai su nulenkta galva ir suspausta širdimi iš lėto slinkdavo namuosna, liūdėdami, kad taip jaunas ir gražus arba toks senas ir garbus nusipelnė tokį baisų likimą.

Tačiau jeigu kaltinamasis asmuo atidarydavo kitas duris, tai pro jas išeidavo moteris, tinkamiausia jo amžiui ir padėčiai, kokią jo didenybė begalėjo išrinkti iš savo gražiųjų piliečių tarpo; ir jis su ta moterim čia jau būdavo sutuokiamas: tai atlyginimas už jo nekaltumą. Visai nepaisyta, kad jis galėjo turėti žmoną ir šeimą ir kad jo širdis galėjo būti pažadėta jo paties pasirinktajai kitai būtybei: karalius neleido tokiems sąlyginiams atvejams briautis į jo kilnų bausmės ir dovanojimo tvarkymą. Santuokos apeigos tuoj, kaip ir anuo atveju, būdavo atlaikomos. Kitos durys apačioj karaliaus atsidarydavo ir kunigas, lydimas choristų ir mergelių, šokančių ir aukso trimitais linksmas arijas grojančių ir trypčiojančių vestuvinius posmus, žygiuodavo iškilminga eisena į vietą, kur stovėjo ranka į ranką jaunųjų pora; ir vedybų ceremonija būdavo tučtuojau džiugiai atliekama. Tada žalvario varpai didingai sužvangėdavo džiugingą griausmą, žmonės klykdavo pasigėrėjimo valio, ir nekaltas vyras vesdavosi jaunavedę į savo namus pirma jo einančių vaikų gėlėmis nubarstytu taku.

Tai buvo pusbarbariškas karaliaus būdas teisingumui tvarkyti, tačiau jo tobulas teisumas yra aiškus. Nusikaltėlis negalėjo žinoti, pro katras duris išeis moteris; jis atidarydavo tas duris, katras jis norėjo, visiškai nenusivokdamas, ar sekančios valandėlės mygtelėjimą jis bus prarytas ar sutuoktas. Kartais tigras išeidavo pro vienas duris, kitąsyk pro kitas. Šio teismo sprendimai buvo ne tiktai teisūs, bet ir labai praktiški: kaltinamasis asmuo tuoj be atodairos nubaudžiamas, jei jis rado save kaltu, arba čia pat vietoj apdovanojamas, jei nekaltas, neatsižvelgiant į tai, ar jis to pageidavo ar ne. Karaliaus arenos teisminio nutarimo negalima buvo niekaip išvengti.

Ši institucija buvo labai populiari. Kai šio didžiojo teismo dieną žmonės sugūžėdavo jo pasižiūrėti, jie niekad nežinojo, ar jiems teks išvysti kruvinas skerdynes ar triukšmalinksmes vedybas. Kaip tik ta nežinia ir sukeldavo visą smalsumą įvykiu. Tuo būdu masėms buvo teikiama pramoga ir jos patenkinamos, o sąmoningoji visuomenės dalis negalėjo nieko prikišti tokio plano teisingumui: argi ne kaltinamasis asmuo buvo visos padėties viešpats?

Šis pusbarbaris karalius turėjo vieną dukterį, žydinčią kaip jo klestinčios vaizduotės gėlynas, imlios ir įsakingos sielos, kokios ir jis patsai buvo. Kaip tokiais atvejais įprasta, jis saugojo ją, kaip savo akies lėliukę, ir jis ją mylėjo labiau

NE KOKS JAU ŽYGIS

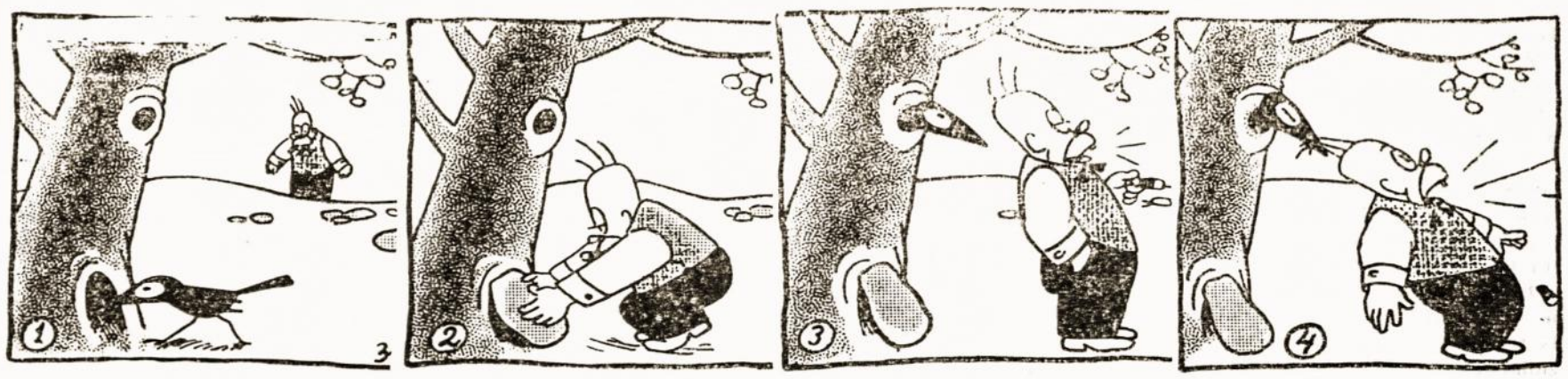

Adomėnas kartais
Niekus prasimano,
Lyg prisižiūrėjęs
Kinuose Tarzano.

Rodos, nebe vaikas,
Ir vaidina rimtą.
Kaip gi tokio darbo
Jis galėjo imtis?

Jau verčiau [illegible] pulką
Stotų už virėją,
Kai kareivių trūksta
Degančioj Korėjoj.

Būki, Adomėnai,
Ir kilnus ir tvirtas,
Kad ponioms galėtum
Savo žygiais girtis.

IŠ MŪSU GYVENIMO

TAUTOS ŠVENTĖ LONDONE

Rugsėjo 10 d. Londono ir apylinkės lietuviai, susirinkę didžiulėn Westminsterio salėn, paminėjo Tautos Šventę. Atsilankė apie 400 žmonių. Dalyvių tarpe buvo Lietuvos ministeris p. Balutis, Estijos min. p. Torma, p. Harrison'as ir kitų įžymių asmenų.

Minėjimo programa buvo turininga, įvairi ir meniška. Momentui pritaikytą paskaitą skaitė rašytojas F. Neveravičius. Jis populiariai ir originalia forma tautinės šventės prasmę pagrindė istorine prasme ir pabrėžė iš jos išplaukiančius uždavinius. Jo paskaita susirinkusiems padarė gilų ir stiprų įspūdį. (Paskaitos santrauką žiūr. 2 pusl.).

Meninę dalį išpildė Londono Lietuvių Meno Sambūris. Ji buvo didelė ir susidėjo iš solo, dueto, choro dainų ir tautinių šokių. Solo partijas atliko p. J. Černius, B. Povilavičius, dueto — abu minėti asmens ir p. Barcevičienė su p. L. Adomavičiūte. Solo ir dueto dainos puikiai atliktos, kai kurios dainos tiek dalyvius žavėjo, kad dainininkai buvo kviečiami dar pridėti. Dainoms akomponavo p. Černiuvienė.

Choras, p. Mamaičio diriguojamas, sudainavo visą virtinę populiarių lietuviškų dainų. Visas puikiai atliko. Choras yra gerai susidainavęs ir žymiai padidėjęs.

Labai gražiai pasirodė tautinių šokių grupė, p. V. Turūtos vadovaujama.

Dainininkų puikios dainos ir gražus šokėjų pasirodymas, tautiniai chorisčių ir šokėjų drabužiai paskaidrino ir pakėlė dalyviams nuotaiką. Šį kartą skirstėsi namo ir šventiškai nusiteikę ir sustiprinta viltimi.

LEICESTERYJE APSILANKIUS

Sėdėti garbės prezidiume priešais auditoriją dažnai buna sunki pareiga. Toji pareiga virto malonumu, lankantis Tautos Šventės minėjimo iškilmėse Leicesteryje, rugs. 9 d. Entuziastingai ir linksmai nusiteikusi publika įkvėpė mums visiems geros nuotaikos ir padrąsinančiai sveikino mus draugiškai nusiteikusiais veidais. Sąjungos kurėjas p. P. Varkala, negalėdamas paslėpti savo jausmų, juos išliejo visai auditorijai sveikinimo žodyje, išreikšdamas mūsų visų džiaugsmą ir pasitenkinimą tokiu gausiu ir gražiu susirinkimu. Gausus jis tikrai buvo. Prie pačių leicesteriečių prisidėjo lietuviai iš Coventrio, Leamingtono, Birminghamo, Wolverhamptono, Nottinghamo, Ketteringo ir k. Viso 460. Tai buvo visos Coventrio apygardos šventė.

Ši apygarda, atrodo, "pagavo" gerą ir sveikintiną idėją: iškilmes ruošti visiems skyriams bendrai, arba tiksliau skyrius pas save suruošia minėjimą visiems apygardos skyriams. Toks būdas duoda progos glaudesniam bendradarbiavimui tarp lietuvių ir teikia susirinkimams daugiau iškilmingumo, nepaprastumo. Tos idėjos vykdymas eina užtarnautu pasisekimu, kaip pažymėjo apygardos pirmininkas p. J. Matulionis.

Leicesterio skyrius, kuris buvo šio minėjimo rengėjas, savo pareigą atliko pagirtinai. Kas yra ruošęs panašias šventes, tas gali įvertinti, kiek triuso įdėjo ir kiek laiko sugaišino skyriaus valdyba, o ypač jos pirm. p. J. Senkus, kuris vienas susirinkusiųjų ne viskuo buvo patenkintas.

Mes išsivežėme gražiausius įspudžius bei prisiminimus ne tik iš pačių minėjimo iškilmių, bet taip pat iš mūsų sutiktuvių ir išleistuvių jaukiam ponų Neveravičių bute, kur prie vaišių turėjome progos išsikalbėti Sąjungos ir kitais reikalais, o taip pat aštriai "pasiginčyti" dėl žemaičių ir aukštaičių blogų bei gerų pusių. Nei vienai nei kitai pusei šalininkų netrūko, turint galvoj, kad be jau suminėtų asmenų ir londoniškių dar dalyvavo Tarybos narys p. St. Kuzminskas, kun. B. Pacevičius, p. J. Mockus ir nemaža ponių, kurios, tauriai atlaikė savo frontą.

Tautos šventės iškilmės prasidėjo pamaldomis, po kurių sekė iškilmingas aktas YMCA salėje. Su baimė lipome į sceną, nes žinojome, kad susirinkusius turėsime labai apvilti. Visi laukė p. Ministerio Balučio, kuris, deja, negalėjo atvykti. Nusivylimą kiek sušvelnimo ypatingai malonus ir nuoširdus p. Ministerio sveikinimo laiškas, kurį perskaitė skyriaus pirmininkas p. J. Senkus, atidarydamas iškilmingą aktą. Ministeris atsiuntė visus savo artimiausius bendradarbius. O jis pats jau sėdįs "užpečky", nes "ir paseno jau Stasys, nebegied jam vieversys". Mes mylime ir gerbiame p. Balutį ir norime, kad jis taupytų savo jėgas ir dar ilgai liktų su mumis, nes jis, kaip asmenybė ir kaip ministeris, yra niekuo nepakeičiamas.

Pasiuntinybės Patarėjui p. V. Balickui dėl to teko sunki pareiga pavaduoti savo šefą, ir labai gerai jį pavadavo. Padėkojęs anglams ir kitiems svetimtaučiams už atsilankymą, trumpai nupasakojo Tautos Šventės reikšmę anglų kalba ir baigė lietuviškai, jausmingais žodžiais kreipdamasis į savo tautiečius. Sužinojęs, kad Leicesteryje dar yra keleta žmonių, kurie nesupranta kietuviškai, ir aš pradėjau kalbėti angliškai ir užbaigiau lietuviškai, išsibardamas ant pasyviųjų tautiečių už nestojimą į Sąjungą. Sveikinimo žodžius tarė ukrainiečių, estų, latvių ir lenkų atstovai.

Iškilmingo akto metu pagerbtos Lietuvos laisvės kovų aukos, chorui giedant "Kovoj jūs jau žuvot", o aktas baigtas vėliavos nuleidimo apeigų Karo Muziejaus sodelyje transliacija.

Vos įpusėjus koncertui, kuris sekė po iškilmingo akto, turėjau vieną didžiausių tos dienos staigmenų. Scenoje pasirodė jauna kukli solistė, kuri savo stipriu ir išlavintu balsu, mus visus paliko be žado. Jos "Ave Maria" pasiekė mūsų širdis, jos išpildytos liaudies dainos ir operų arijos sužavėjo klausytojus. P-lė J. Liustikaitė buvo susirinkusiųjų pelnytai ilgomis ovacijomis palydėta. Jeigu Coventris "nepakiš kojos", yra vilties, kad Londonas galės p-lę Liustikaitę "pasisavinti".

Visą kitą koncerto programą išpildė Coventrio tautinių šokių grupė, p. J. Starkevičiaus vadovaujama ir Coventrio choras, kuris sparčiai progresuoja ir gerėja. Kultūringi balsai ir darnus dainų išpildymas rodo, kad choras yra prityrusio vadovo rankose. Kun. B. Pacevičius su pasiaukojimu ir meile dainos menui siekia tobulumo ir užsitarnauja visų paramos. Chorą reikia padidinti, ir manau, kad Coventryje turėtų būti daugiau dainą mylinčių ir norinčių chore dalyvauti asmenų.

Minėjimui pasibaigus, pagerbti žuvę D. Britanijos Laisvės kovotojai, padedant vainiką prie Karo Paminklo, Victorijos parke.

Būtume norėję dar ir pasišokti, ir loterijoj namų akcijų ištraukti (trys Namų Fondo akcijos buvo leistos fantais), bet buvo vėlus laikas, mums dar reikėjo tą pačią naktį pasiekti Imperijos sostinę. Lietingas ir niurus oras nė kiek nesugadino mums pakilusios, šventiškos nuotaikos, ir, atsisveikindami su švariu ir gražiu Leicesterio miestu, išsivežėme daug malonių prisiminimų, o taip pat pasimokėme, kad ten lietuviai ne tik dirba gražius moteriškus batelius, bet turi gyvą ir aktyvų DBLS skyrių, gerą valdybą ir judrų pirmininką, ir sugeba gražiai veikti ir garsinti Lietuvos vardą. **M. Bajorinas**

---

už viską pasaulyj. Ogi, tarp jo dvariškių buvo vienas jaunas vyras to tyrojo kraujo ir to žemės sluoksnio, kurie yra labai būdingi visiems romansų didvyriams, mylintiems karaliaus dvaro dukras. Šita karalaitė buvo be galo patenkinta savo mylimuoju, nes jis buvo gražus ir šaunus nepasiekiamame laipsnyje skersai ir išilgai karalystę. Ji mylėjo jį iš viso įkraščio, kuris, turėdamas savyje barbariškumo, buvo be galo ugningas ir stiprus. Ta meilė, laime klota, klestėjo ilgus mėnesius, kol pagaliau vieną dieną karaliui pavyko ją patirti. Jis ir čia nesiblaškė, nesvyravo savo namų priedermę atlikti. Jaunuolis tuoj buvo uždarytas į kalėjimą ir paskirta jo teismo diena karaliaus arenoj. Tai, be abejo, buvo ypatingai svarbus įvykis: Jo Didenybė, o taip pat visuomenė buvo labai susidomėję šios bylos paruošimu ir jos raida. Šitokio dalyko nieks prieš tai nebuvo regėjęs nei girdėjęs; niekad prieš tai joks valdinys nedrįso mylėti karaliaus dukters. Ilgainiui tokie dalykai tapo pakankamai įprasti, tačiau anuomet tai buvo ne mažo laipsnio naujybė ir sukrėtimas.

Perdėm visoj karalystėj buvo apžiūrimi tigrų narvai, ieškant biauriausių, labiausiai nesutramdomų bestijų, iš kurių tarpo galima būtų išrinkti arenai plėšriausią pabaisą; beja, teisėjai žinovai atydžiai tikrino ištisoj valdovo žemėje visus moteriškojo jaunimo sluoksnius ir gražuoles, kad anas vyras turėtų tinkamą jaunąją, jei jo dalia neskirtų jam kito likimo. Be abejonės, kiekvienas žinojo, kad veiksmas, kuriuo teisiamasis buvo kaltinamas — jo padarytas. Jis mylėjo princesę, ir nei jis ar ji, nei kas kitas negalvojo paneigti šio fakto, tačiau karalius negalėjo turėti minties leisti tokio pobūdžio faktams kištis tieson ir drumsti veikimą to teismo, kuriuo jis itin žavėjosi ir buvo didžiai patenkintas.

Nesvarbu kaip byla baigsis; tas bernelis vistiek stos teisman, ir karalius seks su estetiniu pasitenkinimu įvykių eigą, kuri nustatys, ar aunikaitis klydo ar ne. **(Bus daugiau)**

MAŽĖJA CASTLEMANSE LIETUVIŲ

Rugsėjo 3 d. buvo Castlemanso skyriaus narių visuotinas susirinkimas. Išrinkta nauja valdyba ir revizijos komisija. Skyriaus valdyba pareigomis pasiskirstė: pirm. — J. Morkuškis, vicepirm. — R. Čipkus, sekr. — V. Samajauskas, ižd. — K. Lukas ir narys — P. Armonas.

Apsvarsčius apsidėjimo nuolatiniu mokesčiu Tautos Fondui klausimą, nutarta: visiems apsidėti nuolatiniai, ne mažiau, kaip vieną šilingą per mėnesį.

Malonią ir džiugią staigmeną padarė susirinkime dalyvavęs svetys p. Vladas Pyragius. Jis paaukojo Tautos Fondui 1 svarą ir pareiškė, kad norįs kartu su castlemaniečiais šia kuklia suma paremti Lietuvos laisvinimo veiklą.

Be kitų klausimų, susirinkusieji vienbalsiai nutarė sergančiam skyriaus nariui V. Lapinskui duotą paskolą sumoje 3 sv. pervesti į pašalpą.

Stovykloj lietuvių skaičius tolydžio mažėja. Vieni keliasi į pramonę, kiti pas ūkininkus privačiai apsigyvena, o ketvirtas laiko pakėlęs sparnus į Kanadą. Iš atvykusių į šią stovyklą 60 lietuvių liko tik 27. Atrodo, kad ir šis skaičius mažės.

Spaudos reikalai stovykloj ne visai blogi. Išplatinta: Spalio "13 nelaimių" — 15, Vitenio "Raudonosios žvaigždės" — 35, laikraščių ateina: "Britanijos Lietuvio" — 18 egz., "Lietuvių Dienų" — 12, "Dirvos" — 3, "Keleivio" — 1, "Neprikl. Lietuvos" — 3, "Tėviškės Žiburių" — 1, "Argent. Lietuvių Balso" — 2, "Laiko" — 1, "Žinių" — 1, "Garnio" — 1, "Laisvosios Lietuvos" — 1, "Draugo" — 1, "Tremties" — 1, "Šv. Pranciškaus Varpelio" — 1, ir "Kristaus Laivo" — 1. **J. M-kis**

KALBOS SKILTELĖ

VEDA J. PARAUSVYS

DRAUGINGAS AR DRAUGIŠKAS?

Visų pirma **draugingas** yra tas, kas daug draugų turi, plg. **vandeninga** upė, **gyvatingos** vietos (-kur daug gyvačių) **varpingos** avižos, o antra — kas mėgsta draugauti, **draugininkas,** plg. **barningas, darbingas** žmogus. Taigi, ir **drauginga** valstybė ar organizacija tėra ta, kuri draugystės nesišalina, pati jos ieško; o jei ji draugiškai elgiasi, yra draugė, tada sakytina — **draugiška** valstybė, organizacija.

Rengti ar **ruošti**?

Jie abu yra vienodo gerumo.

Iš kalno ar **iš anksto**?

Iš kalno yra verstinė lenkybė ir bendrinėje kalboje nevartotina. Šį polonizmą galime pakeisti visai lietuvišku posakiu: **iš anksto.**

Gėralas ar **gėrimas**?

Bendrinėje kalboje šie žodžiai vartojami mišriai ir ta pačia reikšme. Gyvoje kalboje yra kiek kitaip. Priesaga **-alas** ir dabar dar tebėra dari, su ja pasidaroma naujų žodžių. Čia ji paprastai reiškia to veiksmažodžio veiksmo padarą, daiktą ir rečiau patį veikėją ar net veiksmą. Pav.: **apmušalas, pamušalas, geidalas, ėdalas, jovalas, srėbalas, mitalas, šnekalas, varvalas, tarškalas, viralas**... Kai kurie tos rūšies dariniai turi **bloginamosios** reikšmės. Pav., žemaičiai, šalia kiaulių **ėdalo** ir **gėralo,** paprastai vartoja kalbėdami apie gyvulius arba norėdami pabrėžti tokio **gėrimo menkumą.** Bendrinėje kalboje paprastai vartotina **gėrimas**, o **gėralą** galime sakyti gėrimui neigiamai apibūdinti.

Ar taisyklingas žodis virš?

Žodis **virš** yra sutrumpėjęs iš **viršumi** arba **viršuje**; pav., krėgždės skraido virš ežero. Kadangi šis nutrupėlis mūsų kalboje nevartojamas vietoje **daugiau kaip** ir **per,** todėl nevartotini ir vartotini ir posakiai **virš normos, virš etatų, virš šimto** ir kt. Galime pasakyti: jis gavo **daugiau kaip** šimtą (per šimtą) litų; **per** normą aš negaliu dirbti ir kt. Nevartodami šia reikšme **virš,** negalime vartoti ir **viršgamtinis, viršnorminis, viršetatinis** ar **viršžmogis** ir kt. Tų žodžių vietoje vartotini: **antgamtinis, antnorminis, antetatinis, antžmogis.**

Anglijoje galima užsisakyti Amerikos lietuvių darbininkų seniausią savaitraštį **"Keleivis"**, įst. 1905 m. Metinę prenumeratą 1 sv. 6 šil. 6 penai siųsti įgaliotiniui A. Zamžickui, R.N.O.H. Stanmore, Middx.

N A U J I E N A

Tikra lietuviška kiaulienos mėsos dešra iš Prancūzijos 1 sv. 5/6; **Sausa, kaimiška dešra** 1 sv. 5/6; **Rauginti kopūstai:** 30 unc. dėžė 1/11, 16 unc. dėžė 1/2; **Rauginti kopūstai ("Hart")** olandiški, statinė 25 litrų (apie 50 sv.) 38/6.

SIŪLOME

Raugintus agurkus: 30 unc. dėžė 2/3; 15 unc. dėžė 1/6.

Švediška kiauliena 30 " 6/6	**Krokuvinė, plona dešra** 1 sv. 5/6
Itališka 30 " 4/6	**Šviežia, rūkyta dešra** 1 sv. 4/-
Lenkiška " 30 " 7/6	**Rūkyti lašiniai** 1 sv. 4/-
" " 12 " 4/-	**Paprasti lašiniai** 1 sv. 2/6
Medžioklinė dešra 1 svaras 6/-	**Rinktiniai lašiniai** 1 sv. 3/6

KITI DALYKAI — PAGAL KAINARAŠČIUS.

Už įpakavimą ir siuntinių persiuntimą iki 60 šilingų vertės, reikia pridėti 1 šil. 6 penus. Siuntiniai per 60 šil. vertės siunčiami firmos kaštu. **Reikalaukite lietuvių kalba kainaraščių.**

J. RICHARDS (BUTCHERS) LTD.

91-93, CHARTERHOUSE STREET, LONDON, E.C.1.

TELEFONAI: Valdybos — CLE 5877, siuntinių skyriaus — BER 3281.

KNYGOS, SPAUDINIAI

SOME ASPECTS OF THE SOVIET RUSSIAN RULE IN OCCUPIED LITHUANIA. June 15, 1940 — June 15, 1950. Ten Years of Lithuania's Sufferings under Foreign Tyranny. 45 pusl., atspausdinta apolografu vienoje lapo pusėje. 218-280 mm. London, October 1949. Published in USA, 1950.

Turinyje, pirmoje dalyje, suglaustu būdu pateikiama medžiaga apie sovietų okupaciją ir lietuvių tautos bei jos ūkio naikinimo metodus per paskutinį dešimtmetį. Knygos autorius, supažindinęs skaitytojus su Rusijos carų ir vėliau bolševikų siekimais Pabaltijo valstybių atžvilgiu, apžvelgia ir praktiškąjį šios politikos vykdymą: aprašo septynias masines deportacijas 1949-1950 m., jų techniką ir pravedimo būdus, baisiąsias deportacijos scenas, patiekia keletą atskirų atsitikimų aprašymų. Atskirame skyriuje plačiau kalba apie lietuvių gyvenimo ir darbo sąlygas tremtyje — Sibire koncentracijos stovyklose, Donbaso kasyklose, didžiulį mirtingumą. Toliau patiekiama Lietuvos sovietizacijos medžiaga — kolchozų steigimas, ūkio naikinimas, etc.

Antroje leidinio dalyje, kuri užima lygiai pusę visos knygos, patiekiama įvairūs Lietuvos sovietizacijos dokumentai: kai kurie TSRS vadų ir jų spaudos pareiškimai Lietuvos reikalu, Potsdamo konferencijos nutarimas Karaliaučiais srities reikalu, Guzevičiaus, Serovo ir Abakumovo instrukcijos Lietuvos gyventojų deportacijos reikalu, keletas lietuvių tremtinių Sibire ir kt. Rusijos vietose laiškų. Be to — paskelbti dokumentai, vaizduojantieji sovietų tardymo metodus ir pan.

Medžiaga tinka supažindinti svetimtaučius su Lietuvos vargais paskutinio dešimtmečio metu.

SKAITYTOJU LAIŠKAI

LAIKAS PRADĖTI SKELBTI TIESĄ

"Halifax Daily Courier t Guardian" tęsdamas diskusijas, kilusias dėl Britų atstovo Genevoje iškeltų prieš Sovietų S-gą kaltinimų, kad ji laiko per 10 milijonų vergų priverčiamo darbo stovyklose, rugpiūčio 21 d. nr. įdėjo straipsnį "Forced Labour". Straipsnio autorius Mr. E. P. Thompson'as rašo, esą, Rusijoj net reikalingos tokios stovyklos tinginiams ir žemos doros žmonėms, kurie tose stovyklose išėję "mokslus", tinka vėl socialiniam gyvenimui. Bolševizmo garbintojas Mr. E. P. Thompson'as eina dar toliau. Jis visu įniršimu puola DP, pilstydamas ant tų nelaimingų žmonių galvų nacizmo ir kitokį purvą. Vadindamas DP Goebbelso pakalikais, nusikaltėliais ir kitokiais komunistų vartojamais keiksmažodžiais.

Mums pernelyg aišku, kieno šitie "margi sakalėliai", tačiau anglų skaitančioje visuomenėje mūsų skaudus likimas yra aštrinamas ir, žinoma, mažinamos mūsų aspiracijos.

Mūsų šventa pareiga yra skelbti, skleisti tiesą ir teisybę, nes ji yra kasdien plaujama mūsų tautos krauju.

Šia proga negaliu neišreikšti gailesčio dėl tų lietuviškų "thompsonų", kurių, deja, turime. Jie trumparegiškai vaizduojasi, kad pataikaudami prižiūrėtojui ar bendradarbiui, gaus lengvesnį darbą, jei nepeiks komunistų. Kuomet tie žmonės paklausia apie komunistus, šitie "thompsonėliai" paprastai atsako: "kaip ir visur, yra ir komunistų gerų".

Mes turime savo rankose tris kovos faktorius: 1) tiesą, 2) mus remiančią anglų visuomenę ir 3) žodžio laisvę. Išnaudokime visa tai.

Kada brolių ir seserų kraujas čiulpiamas vergų stovyklose, nelaikas snūduriuoti ir "lengvinti" sau būklę, bet laikas rikiuotis ir pulti priešą visais galimais būdais, visomis jėgomis, kad atliktumėm politinių tremtinių paskirtis ir šventą pareigą, kurią pasiėmėme palikdami savo gimtąją žemę.

Norėčiau manyti, kad DBLS-gos patvarkymu, būtų sudarytą sugebančių ar žinomų asmenų komitetai, komisijos, ar tarybėlės prie kiekvieno skyriaus ar vietovėje, kurioje randasi bent keletas tautiečių, kurie sekdami vietinės spaudos atsiliepimus apie įvairius DP reikalus, rinktų medžiagą arba žinotų, kur jos galima gauti, kuri koncentruoja komunizmo veiklos paslaptis ir vedamą tautos naikinimo būdą. Jie būtų pajėgūs atsiliepti į kiekvieną spaudoje pasirodžiusį priekaištą ar smeižtą. Jie taip pat galėtų aprūpinti panašia medžiaga organizacijas, kurios imasi kovoti su tuo likiminiu priešu.

Laikas pradėti skelbti tiesą visur, visais galimais būdais ir visiems. **Z. Silsdenaitis**

NAMU VAJUS

Namų Fondo akcijas pirko: už 5 sv. DBLS Nottingham'o sk. ir DBLS Scotia South sk., už 2 sv. D. Graužinis, už 1 sv. O. Šarkienė, M. Šarkytė, S. Grybas, M. Narbutas.

Namų Fondui aukojo: DBLS Wimborne sk. 5. sv.

AUKOS TAUTOS FONDUI

Tautos Fondui aukojo: DBLS Little Addington sk. £. 7.19.0, DBLS Wimborne sk. £. 1.0.0, A. Litvaitis £. 1.0.0, P. Čeponis 10/-, V. Garbonkus 10/-, DBLS Doncaster'io sk. £. 1.19.0.

TRUMPOS NAUJIENOS

* Berlyne turimomis žiniomis, ryt. Vokietijoj prasidėjęs valymas valdžios viršūnių tebetęsiamas. Valymo planas paliesiąs per 2000 aukštų komunistinių pareigūnų, tarp jų ir keturis sričių vyriausybių ministerius.

* Britų zonoj, Vokietijoj, sustabdytas laivų statyklos ir kelių fabrikų išmontavimas.

* Vengrijos komunistinė valdžia uždarė vienuolynus. Vienuoliams, kurių yra apie 10 tūkst., liepė išsikraustyti.

* Čekoslovakijos komunistinė valdžia įsteigė kunigams ir vienuoliams koncentracijos stovyklas ir pavadino jas „koncentraciniais vienuolynais". Stovyklose uždarytieji turi dirbti sunkų, po 11 val. kasdien darbą, o po darbo kelias valandas klausyti paskaitų apie komunistines kvailybes.

* D. Britanijos Darbo Ministerija pranešė, kad Europos darbininkų samdymas pagal „Westward Ho" planą yra baigtas ir kad pereinamoji stovykla, tokiems darbininkams skirta Lochinvare, Skotijoj uždaryta, o panaši stovykla Inskipe, Lancashire, bus šio mėnesio gale uždaryta.

* Naujorko miestas parengtas priešlėktuvinei apsaugai. Sirenos bus naudojamos tik pavojaus metu. Nuo šio laiko uždrausta jas naudoti ir policijos automobiliams. Visi 122 civilinės apsaugos vadovai gavo instrukcijas dėl masinio gyventojų iškėlimo iš miesto atominio puolimo atveju.

* 40 ginkluotų raudonarmiečių dezertyrų, mėgino prasiskinti kelią Rumunijos, Vengrijos siena į Jugoslaviją, bet nepavyko. Keletas jų vietoje užmušta, keletas sužeista.

* Pietų Afrikos vyriausybė siunčia į Korėją, JTO kariuomenei padėti, aviacijos divizijoną, susidedantį iš naikintuvų.

* Jugoslavija liovėsi laviravus tarp Sovietų Rusijos ir Vakarų valstybių Korėjos karo atžvilgiu. Jugoslavijos užs. reik. min. Kardel'is pareiškė, kad tie, kurie veda agresyvinę politiką prieš Jugoslaviją, negali vesti kitokios politikos kitose pasaulio dalyse. Korėjos laisvės sąjudis panaudotas svetimiems interesams. Tie, kurie yra atsakingi už Korėjos karą, turi žinoti, kad tas karas gręsia pasaulio taikai.

* Gen. Clay'us, buvęs Amerikos gubernatorius Vokietijoje pareiškė, kad artimiausiu laiku jis nesitiki komunistų puolimo Europoje. Tuo tarpu Rusija naudoja tik satelitus ir savo jėgas taupo. Europos užpuolimas įvyks tada, kai Rusija pasirengs totaliniam karui.

* D. Britanijoj pakilsianti „utility" audinių kaina apie 5 nuoš.

* Argentinos parlamentui pateiktas įstatymo projektas dėl valstybės gynimo priemonių sustiprinimo. Už šnipinėjimą ir sabotažo veiksmus, numatyta griežtos bausmės, iki mirties bausmės.

* Amerika stiprina užsienio prekybos kontrolę. Ruošiamasi uždrausti 39 rūšių geležies ir plieno dirbinių išvežimą.

* Prez. Truman'as pasirašė įstatymą, įgalinantį pašaukti karinei tarnybai įvairių specialybių gydytojus iki 50 metų amžiaus.

* Riminy, Italijoje, buvo tarptautinis grožio konkursas. Miss Europa 1950 m. išrinkta austrė H. Schall'ė, 23 m. amžiaus. Konkurse dalyvavo 14 valstybių gražuolės.

* Pereitą šeštadienį šv. Tėvas priėmė didžiausią Bažnyčios istorijoj: maldininkų skaičių, apie 100.000. Priėmimas įvyko aikštėje, ties šv. Petro Bazilika.

* Amerika sutinka suteikti Persijai didesnę paskolą. Iki šiol Persija iš Amerikos gauna karinę paramą.

* Nuo spalio 1 d. pabrangs laiškai iš D. Britanijos į užsienį. Vietoj iki šiol mokėtų 3 penų, teks mokėti 4.

* Į Naujorką pereitą savaitę atplaukęs visokiais pabėgimais pagarsėjęs Lenkijos laivas „Batory" dar pagrindiniau buvo tikrinamas prieš įsileidžiant į uostą. Uosto darbininkai iškrovę paštą, atsisakė iškrauti prekes, nes jos yra atvežtos iš už geležinės uždangos kraštų. Nekrovė ir 80 tonų Sovietų atstovybei adresuoto bagažo, aiškindami, kad jis apkrautas prekėmis.

* Prasidėjus Korėjos karui, sabotažo ir šnipinėjimo atsitikimai Amerikoje patrigubėjo, — pareiškė Amerikos saugumo (FIB) viršininkas H.E. Hoover'is.

* Korintijoj, Britų okupuotoje Austrijos daly, susekta slapta organizacija, savo centrą turinti Bazely, kuri Rusijai kontrabanda rūpino karo reikmenis, motorus, auksą ir radiumą.

* Kanada savo karinį dalinį, skirtą į Korėją pasiųsti JTO vyr. vado žinion, padidins iki 15.000, — pareiškė krašto aps. min. Claxton'as.

* Amerikoje pradėjo veikti prez. Truman'o paskirta speciali komisija, pramonei iš taikos meto gamybos į karinę perrikiuoti. Komisija jau turėjo pasitarimą su 21 svarbiausių plieno gamyklų atstovais.

* Ispanija — vienas daugiausia Europoje turinčių beraščių kraštas. Dabar ispanai surado ir šio reiškinio priežastį. R. de Toledo kaltina saulę. Girdi, Andalūzijoje, kur būna daugiausia saulėtų dienų, ten yra ir daugiausia beraščių, tuo tarpu šiaurinėje Ispanijoje, kur dažniausia dangus apsiniaukęs, jų mažiau. Girdi, dėl saulėto ir gražaus oro, vaikai dažnai apleidžia pamokas.

* Saugumo Tarybos nutarimą pavesti specialiai komisijai vietoje ištirti Kinijos skundą dėl Amerikos lėktuvo Kinijos teritorijos pažeidimo, vetavo Rusijos atstovas. Už šį nutarimą balsavo 8, prieš — 1, p. Malik'as. Tai buvo 45 Rusijos veto Saugumo Tarybos nutarimams.

BELGIJA NEAPSIRAMINO

(*Tęsinys iš* 1 *puslapio*)

kusius žandarus, atvykus policijos pastiprinimams 3 riaušininkai buvo vietoje nukauti, o 4 mirė ligoninėje, vietos burmistrui buvo peršauta koja.

Darbininkų žygis į Briuselį ir valdžios pesėmimas turėjo įvykti rugpiūčio 1 d. Bet liepr,i 31 d. buvo išleistas komunikatas, kad katalikao socialistai ir liberalai susitarė, kad Leopoldas III atsisakys sosto ir išvyks iš Belgijos. Visi darbininkai buvo pakviesti pradėti darbą ne vėliau, kaip rugpiūčio 3 d., bet komunistai dar ragino streikuoti toliau ir kai kur rugpiūčio 3 d. nebuvo dirbama.

Šioms riaušėms malšinti vyriausybė buvo iškvietusi net ir tuos kariuomenės dalinius, kurie buvo Vokietijoje, kaip pirmoji užtvara nuo sovietų puolimo.

Šiuo kartu Belgijoje apsieita be pilietinio karo ir didesnio kraujo praliejimo, bet belgų darbininkai grįžo į darbą murmėdami. Komunistai, o kartu ir socialistai, kurie yra kartu viename F.G.T.B. sindikate, reikalauja iš vyriausybės 40 val. darbo savaitės (dabar dirbama 48 val.) ir kelia visą eilę kitų reikalavimų. Dėl to komunistai kviečia darbininkus į streiką, o socialistai nori ir toliau vesti su vyriausybe pasitarimus. Kalbama, kad komunistai į riaušes Belgijoje sukišę tiek daug energijos, pinigo ir net kraujo, yra pralaimėję, nes darbas Belgijoje eina lyg ir normaliai.

Rugpiūčio 18 d. Belgijos komunistų vadui p. J. Lahaut'ui savo bute, buvo iš pistoleto įvarytos 4 kulkos, kurių dvi mirtinos. Kadangi jis ne bet ką į namus įsileisdavo, tai prileidžiama, kad tai būta pačių komunistų darbas, nes jis prieš 4 mėnesius Maskvoje gavęs karčių pipirų, o dabar visai pralaimėjo riaušes. Tokių puošnių laidotuvių, kokias turėjo 4 nukautieji riaušininkai, o rugpiūčio 22 d. komunistų vadas Lahaut'as, ne visi vyriausybės nariai susilaukia. Laidotuvėse dalyvavo naujasis Belgijos karalius, Anglijos, Prancūzijos, Lenkijos, Olandijos ir Italijos kom. part. atstovai.

Dabar komunistų partijos sekretorius esąs gavęs grąsinantį anoniminį laišką. Komunistai pasakoja, jeigu jis būtų nužudytas, tai visos valonijos darbininkai vėl išeitų į streiką.

Flamai, kurių yra daugiau, kaip valonų, šiems įvykiams nepritaria; pas juos vyrauja žemės ūkis. Kai valonai streikavo, flamai liepė streikininkams eiti dirbti arba žadėjo nebeduoti maisto (tai iš dalies ir buvo vykdoma). Ateity valonai žada nuo flamų nebepriklausyti ir susitvarkyti taip, kad maistu pilnai apsirūpintų iš Olandijos ir k. žemės ūkio kraštų.

Aplamai, valonai veržiasi į rytus. Sako, jie Liežą iš Olandijos gavę 1845 m. ir po kiekvieno karo, kurį Vokietija pralaimi, vis šį tą iš jos pasiimą.

Dabartiniai įvykiai veda į tai, kad valonai paprašys (aišku, prašymas bus paremtas jėga) autonomijos ir net daugiau kaip autonomijos, net nepriklausomos respublikos.

Stepas Paulauskas

Liežas.

ATOSTOGAS PRALEISTI PATARTINA BLACKPOOLYJE

Maistas ir nakvynė dienai dvylika ir pusė šilingo. Būtina iš anksto užsisakyti.

Kreiptis adresu:

L. Živatkauskas, 62, Holmfield Road, Blackpool, N.S.

Karštomis vasaromis, JAV pietuose javų laukus dažnai užpuola skėriai. Kovai su ta nelaime naudojami dideli keleiviniai lėktuvai, iš kurių švirkščiami į skėrių apgultus plotus nuodai. Tiesa, ši kovos priemonė yra brangi, bet skėrių padaromi nuostoliai dar didesni. Pav. 1936 m. skėrių padaryti nuostoliai siekė 102 mil. dolerių.

Mielus bičiulius
Onutę Radžiuvienę
ir
Povilą Savicką
sukūrusius lietuvišką šeimą, nuoširdžiai sveikina ir gražaus gyvenimo linki:
Punkriai, Senkai, Šukaičiai, V. Tankevičius, J. Pusvaškis, E. Bliudžiūtė, Garkevičiai, A. Sinkevičius, G. Žirgulienė, K. Baltiejienė, J. Dėdinas.

Ir jums yra galimas
IŠVAŽIAVIMAS Į KANADĄ
jeigu turite darbo ir buto garantijas. Jas parūpina teisininkai ir kalbininkai, studijavę Amerikos ir Europos universitetuose.
Jonas Juškaitis,
108 St. George Street,
Toronto 5, Ontario, Canada.

GALVOSUKIAI

Galvosukis Nr. 16 (1 t.)

1. — — — — —
2. — — — — —
3. — — — —
4. — — — — — — —
5. — — — — — — —
6. — — — — —
7. — — — — —
8. — — — — — — — —

Brūkšnių vietoje įrašykite raides, taip, kad susidarytų žodžiai reiškią kūno dalis.

Pirmąsias raides skaitant iš viršaus žemyn turi susidaryti pavadinimas vietovės, primenančios didvyrišką mūsų tautos laimėjimą. **K.V.**

GALVOSUKIO NR. 14 SPRENDIMAS

Šeiva, Alžyras, uostas, tėvas, Uršulė, valtis, Antanas, siųsti. Iš pirmųjų raidžių šautuvas, iš trečiųjų — Vytautas.

Teisingai išsprendė ir taškų gauna: 2 t. A.B.-nas, po 1 t.: K. Valteris, V. Stundys, J.M., E. Hermanas, V. Zdanavičius, Olga Kovaitienė, V. Janušauskas.

ŠACHMATAI

UŽDAVINIO NR. 6 SPRENDIMAS

V. c4...

Teisingai išsprendė: St. Ramanauskas, L. Vaitkevičius.

— Nekišk nagų prie tos pelės.

— Atsargiai, Jonyti, jau suki mano kulnį.

„BRITANIJOS LIETUVIS" savaitinis laikraštis. Redaktorius — K. Obolėnas, leidžia — D. Britanijos Lietuvių Sąjungos Centro Valdyba, 2, London Mews, London St., London, W.2. REDAKCIJA raštus taiso bei trumpina savo nuožiūra. Nesunaudoti rankraščiai nesaugomi ir negrąžinami, jei nepridėtas pašto ženklas. ADMINISTRACIJA: prenumeratos kaina: D. Britanijoje — metams 32 šilingai, pusei metų — 17 1/2 šilingų, metu ketvirčiui — 9 šilingai. Užsieny: metams — 5 USA doleriai. SKELBIMAI: Spaudos eilutė arba jos vieta — 1 šilingas. ADRESO PAKEITIMAS 1 šilingas. REDAKC. IR ADMIN. TELEF. AMB 6195.

Printed by: M. Caplin & Co. Press Ltd. 15 Dunheved Road North Thornton Heath Surrey. Tel. THO 2727

SPORTAS

KREPŠINIO PIRMENYBĖS PASIBAIGĖ

Rugsėjo 9 d. Halifaxe įvyko paskutinės krepšinio pirmenybių rungtynės tarp Manchesterio „Kovo" ir Bradfordo „Lithuanicos".

Be stipresnės kovos rungtynės baigėsi „Kovo naudai. Tuo būdu uždedamas paskutinis taškas ant šių pirmų Anglijos lietuvių krepšinio pirmenybių.

1950 m. Anglijos lietuvių krepšinio meisteriu ir pereinamosios taurės laimėtoju, nepralaimėjęs nė vienų rungtynių, tampa Manchesterio „Kovas".

Antroje vietoje su 3 pralaimėjimais, seka Halifaxo „Vilnius", trečia vieta teko Coventrio „Apuokui", ketvirta — Leamingtono „Briedžiui" ir paskutinėje vietoje atsistojo nepasisekimų lydėta ir nė vienų rungtynių nelaimėjusi, Bradfordo „Lithuanica".

Gana gausiam tautiečių būriui stebint, tuoj po rungtynių, Sporto Šąjos vadovybės sekretorius V. Steponavičius įteikė laimėtojui „Kovui" Sporto Sąjos pereinamąją taurę, išreiškęs visų sportininkų vardu dėkingumą už parodytą gražų mostą, DBLS-gos centro valdybos kartinę dovaną — medžio drožinį „Disko Metėjas".

Beveik 3 mėnesius trukusios pirmenybės baigtos. Tikiu, kad jos atnešė visapusiškos naudos ir krepšininkams ir žiūrovams: vieni turėjo progos sportinėje kovoje suartėti savo tarpe, pasimokinti, pasitikrinti jėgas, kiti — turėjo malonumo savaitgaliais pralesti valandą ar kitą stebint savo krepšininkus, džiaugiantis pasisekimais ir liūdint nepasisekus. Ir jei šios ir ateinančios pirmenybės padės lietuviškai visuomenei priimti sportininkus ir sportinį gyvenimą savo širdin, kaip neatskiriamą mūsų lietuviško-visuomeninio gyvenimo didelę, tai sportininkai jausis pilnai atlyginti už per pirmenybes be poilsio (kuris taip visiems, po sunkių savaitės darbų, reikalingas) praleistus savaitgalius, aptuštėjusias pinigines ir kitus pakeltus vargus važinėjant šimtus kilometrų. Ir jei bendromis sportininkų ir visuomenės pastangomis pajėgsime, būdami tremtyje, įvykdyti tokias pirmenybės kiekvienais metais, — galime būti tikri, kad grįžus Lietuvon, mūsų krepšininkams nereikės daug laiko atgauti prieš karą turėtą garbę — Europos krepšinio meisterio vardą.

„KOVAS" ATSISVEIKINA SU SAVO KAPITONU

Vienas „Kovo" steigėjų ir nuolatinis k-dos kapitonas ir treneris G. Glatkauskas, vedęs „Kovą" per laimėjimų grandinę iki Anglijos krepšinio meisterio vardo ir labai padėjęs „Kovui" tapti Anglijos lietuvių krepšinio meisteriu, asmeninių reikalų verčiamas, palieka Manchesterį ir išsikelia į Coventrį.

Linkime p. Glatkauskui ir naujoje vietoje tokia pat energija dirbti sportinį darbą, o už įdėtą dvejų metų darbą Manchesterio sportiniame gyvenime, tariame sportišką „ačiū".

V. Steponavičius

DBLS Castleman's skyriaus narį
P. **Justiną DOBILĄ** ir
Miss **Kathleen POOLE**
sukūrusios šeimos židinį, sveikiname ir linkime saulėtos ateities ir gražaus laimingo gyvenimo. **DBLS Castleman's skyrius**

„LIETUVIŲ DIENOS" — puikus iliustruotas žurnalas D. Britanijoj kainuoja 22 šil. metams 12 šil. pusm. ir ketv. 7 šil. Ats. nr. 2 šil. Pinigų operacijai, kas gali, atsiunčia 3/6.

„NEMUNAS" — kultūros mėn. žurnalas D. Britanijoj kainuoja metams 2 sv., pusm. 21 šil. Ats. nr. 4 šil. Abiejų žurnalų prenumerata laikoma nuo užsakymo dienos.

Tautiečiai, kurie nori šių ir kitų žurnalų, knygų, laikraščių užsisakyti, prašau kreiptis šiuo adresu. Pinigus, aiškius adresus siųsti **Mr. B. Balys,** 24 Reginald St., Marshfields, Bradford, Yorks.

Dėmesio! Parduodu naują rankinį laikrodį (štopferį) 18 kt. aukso 17 akmenų. St. Rimkus, Scotia South Hostel, Lowton nr. Warrington, Lancs.

PAMALDOS

KATALIKAMS

Rochdale, Seselių koplyčioje, 40, **William St.** rugsėjo 24 d. 11 val.

EVANGELIKAMS

Bradforde lietuviams evangelikams pamaldos bus rugsėjo 17 d. 12 val. St. Andrews **Church,** St. Andrews Place. Po pamaldų įvyks Britanijos lietuvių evangelikų suvažiavimas prie bažnyčios esančioje mokyklos salėje.

PRANEŠIMAI

GLOUCESTERIO APYGARDOS SUVAŽIAVIMAS

Rugsėjo 24 d. 3 val. Gloucesteryje, Elmbridge hostelio salėje, šaukiama metinis apygardos skyrių atstovų suvažiavimas.

Suvažiavime maloniai sutiko dalyvauti DBLS centro valdybos pirmininkas p. Bajorinas.

Suvažiavime kviečiami dalyvauti ne tik skyrių valdybos ir atstovai, bet ir visi, arčiau gyveną lietuviai. **Gloucesterio apygardos valdyba**